

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

++ Fot. Ingrid

VM

AK

OSSOWSKA Krystyna

zam. Deming

KG

ps. "Krystyna"

Oddz. II

1905 - 1973

3562/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — OSSOWSKA Krystyna
z domu Dering
3562/WSK

I/1. Relacja ✓ k. 16, s. 1-16

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 15, s. 1-15

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓

s14

I/1 Relacje

- Biogram oprac. przez H. Koziołową, 2005, mps, kopia, k. 6, s. 1-6
- Biogram oprac. przez E. Zawacką i D. Kromp, Toruń 2005, mps, rłps, oryg., k. 3, s. 7-9
- Biogram oprac. przez E. Zawacką i D. Kromp, Toruń 2005, z uwagami prof. T. Friedel, mps, rłps, oryg., k. 4, s. 10-13
- Biogram oprac. przez M. Sulejā i W. Misztala, [b.d.], mps, kopia, k. 3, s. 14-16. Wpłynęło do fundacji w 2007r.

Krystyna Ossowska po zamążpójściu Dering-Ossowska (1905-1979), TAP-ZWZ, ref. „998” II O KG ZWZ-AK, prof. dr med.

Krystyna Anna Ossowska urodziła się 20 czerwca 1905r. we wsi Wolica, gmina Wilanów, województwo warszawskie. Ojciec, Cyprian Ossowski, rolnik, dzierżawca majątku ziemskiego, zmarł w 1914r. Matka, Helena zd. Hlebicka-Józefowicz, sama wychowała dzieci w trudnych warunkach.

Krystyna ukończyła gimnazjum A. Walickiej w Warszawie. Po maturze w 1923r. nie dostała się na Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego z powodu ograniczenia liczby przyjmowanych kobiet. By nie tracić roku, zapisała się do Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa przy ul. Koszykowej 78. W 1924r. rozpoczęła na UJP studia medyczne, pracując jednocześnie w Warszawskim Towarzystwie Walki z Gruźlicą i Poradni Przeciwgruźliczej jako laborantka (1927-1930), potem jako lekarz (1930-1941). 27 grudnia 1927r. wyszła za mąż i przyjęła nazwisko Dering-Ossowska.

W 1930r. otrzymała dyplom i stopień naukowy doktora wszechnauk lekarskich. Zatrudnienie w Poradni Przeciwgruźliczej w godzinach popołudniowych umożliwiło jej zdobywanie praktyki w kilku warszawskich szpitalach w charakterze asystenta-wolontariusza.

W latach 1930-31 pracowała w Szpitalu Wolskim, w Oddziale Chorób Wewnętrznych i Płuc kierowanym przez dr. Kazimierza Dąbrowskiego, jednego z pionierów w walce z gruźlicą. Interesowała się radiologią i pediatrią. Specjalizację rozpoczęła pod kierunkiem wybitnego rentgenologa Witolda Zawadowskiego w Szpitalu Ujazdowskim w latach 1931-33 i zakładzie radiologii kierowanym przez dr Marię Werkenthin w Szpitalu Wolskim.

W 1934r. dr Krystyna Dering-Ossowska objęła samodzielne stanowisko p.o. Kierownika Pracowni Radiologicznej Szpitala Dziecięcego im. Karola i Marii przy ul. Leszno.

1/12

We wrześniu 1939r. szpital, podobnie jak wszystkie placówki bombardowanej i ostrzeliwanej Warszawy, przyjmował kontuzjowanych i rannych. Radiologia była ważną częścią diagnostyki i terapii ofiar wojny.

Mąż Krystyny – Władysław Dering, ur. w 1903r. był chirurgiem i od listopada 1939r. pełnił funkcję szefa służby zdrowia Tajnej Armii Polskiej (TAP).

W lipcu 1940r. dr Władysław Dering został aresztowany. W czasie przesłuchań Gestapo w Al. Szucha nikogo nie wydał. 14 sierpnia 1940r. został wywieziony z Pawiaka do obozu koncentracyjnego Auschwitz, gdzie był zatrudniony w szpitalu w charakterze pielęgniarza, potem lekarza. Był w pierwszej piątce Tajnego Związku Organizacji Wojskowych. Po wojnie pozostał zagranicą.

13 listopada 1941r. dr Krystyna Dering-Ossowska została zabrana z domu i osadzona w więzieniu na Serbii, kobiecym oddziale Pawiaka. W tym czasie była już zorganizowana siatka łączności wewnętrznej komórki więziennej referatu „998” II O KG ZWZ-AK.

W grudniu 1941r. udało się uzyskać zgodę gestapo na zatrudnienie dr Krystyny Dering-Ossowskiej w kolumnie sanitarnej. Jako lekarz funkcyjny, mogła pracować w wybranym zawodzie. Jednocześnie rozpoczęła lub raczej powróciła do służby konspiracyjnej w ZWZ, do którego w jesieni 1941r. była już włączona TAP.

„Krystynie” powierzono kierownictwo kolumny kobiecej. Funkcję tę pełniła od grudnia 1941r. do 31 lipca 1944r. Współpracowała ściśle z kolumną męską i z pionami szpitalnymi oddziałów kobiecego i męskiego. Na Serbii pełniła szpitalne dyżury nocne na zmianę z dr Anną Czuperską „dr Hanną” (VM) i z dr Ireną Kononowicz (VM). Prowadziła salę dziecięcą, opiekowała się salami matek z dziećmi. Szczególnie czule zajmowała się noworodkami i niemowlętami. W budynku męskim, gdzie była wspólna sala operacyjna, wykonywała w razie potrzeby badania radiologiczne. Była odważna i

4/1/3

pomysłowa, umiała podejmować szybkie decyzje. Nieraz ratowała nie tylko zdrowie, lecz i życie więźniarek.

Formalnie dr Krystyna Dering-Ossowska została zwolniona z więzienia 31 lipca 1944r. w grupie lekarek, matek z dziećmi i kobiet ciężarnych. Z rozkazu Niemców musiała zostać na Pawiaku z położną Stanisławą Wójcik celem opieki nad chorymi i załogą. W szpitalu przebywało jeszcze 105 osób. 13 sierpnia rozstrzelano wszystkich 80 mężczyzn i 18 z 25 kobiet. Siedem kobiet zatrzymano do obsługi kuchni. Dwie z nich zginęły 18 sierpnia 1944r., w ostatniej egzekucji na Pawiaku.

21 sierpnia 1944 przybyła niemiecka kolumna minerska w celu wysadzenia budynków Pawiaka. W tym dniu Krystyna Ossowska i Stanisława Wójcik zostały wywiezione do prowizorycznego więzienia na Woli. Nazajutrz przewieziono je do obozu w Pruszkowie. Urzędujące tam gestapo uznało, że nadal są więźniarkami w dyspozycji byłego komendanta Pawiaka.

Doktor Ossowska miała biały fartuch i walizeczkę z narzędziami lekarskimi. Włączyła się do grupy tzw. lekarzy wolnościowych, spotkała znajomych i z pomocą organizacji konspiracyjnej została wraz z położną Wójcik wyprowadzona z obozu przez pielęgniarki niosące kosze z brudną bielizną. Pod opieką dr Wiwy Jaroszewicz i z jednym z jej „ausweisów” uniknęła zatrzymania w czasie łapanki w kolejce EKD. Tego samego dnia spotkała się z dyrektorką Janiną Misiewicz w filii ewakuowanego Szpitala Wolskiego w Milanówku. Włączyła się w życie szpitala, nie czuła się jednak bezpiecznie, z powodu grasującego gestapo. Zagrożenie znacznie zmniejszyło się po utworzeniu drugiej filii w Olszance, położonej 7 km od stacji kolejowej w Radziwiłowie i 18 km od Skierniewic. Dr Ossowskiej powierzono trudne sprawy organizacyjne i aprowizacyjne. Na szczęście dzięki pomocy AK w Skierniewicach zaopatrzenie załatwiano się od ręki.

19 stycznia 1945r. zjawili się żołnierze Armii Czerwonej. Zaczęły się wędrówki do Warszawy, furmankami lub pieszo, i powolne

zagosparowywanie opuszczonego macierzystego szpitala na Płockiej. Dr Ossowska zajęła się zarządzaniem pracowni radiologicznej. Zbierała resztki aparatury rentgenowskiej ze Szpitala Ujazdowskiego i innych placówek. Po zniszczone, przestarzałe lub brakujące części jeździła pociągiem do Gliwic. Przez całą noc ostrożnie trzymała na kolanach ciężkie elementy aparatury.

Pracę w szpitalu zaczynało od zera. Brakowało lekarzy, laborantek, pielęgniarek. Chorzy zjeżdżali niemal z całego kraju. Dydaktykę rozpoczynano bez pomocy naukowych, książek ani archiwów. Zbierano więc porzucane w czasie plądrowania szpitala rentgenowskie zdjęcia, co ułatwiało nauczanie radiodiagnostyki.

Od lutego 1945r. dr Ossowska objęła kierownictwo Pracowni Radiologicznej szpitala, późniejszego Zakładu Radiologii Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc im. dr Marii Werkenthin.

W 1946r. została delegowana na 6 miesięcy do Szwecji, w 1949r. odbyła dwumiesięczny dokształcający kurs w Wiedniu. Władza biegle językiem francuskim, angielskim i niemieckim. Wielokrotnie uczestniczyła w zjazdach naukowych we Francji, Wielkiej Brytanii, Portugalii i na Węgrzech. Wygłaszała referaty naukowe, w tym również na tematy główne zjazdu. Tytuł naukowy docenta uzyskała w 1954r., w kwietniu 1959r. została profesorem nadzwyczajnym. W 1975r. przeszła na emeryturę.

W kierowanej przez siebie placówce prof. Ossowska przywiązywała dużą wagę do szeroko rozwiniętej działalności dydaktycznej. Szkoliła własnych lekarzy i lekarzy innych dyscyplin w związku ze specjalizacją. Od 1947r. prowadziła konsultacje z oddziałami instytutu, otwarte również dla innych szpitali i klinik. Starła się, by prowadzony przez nią zakład pracował nowocześnie, wprowadzała nowe metody badań, służące poszerzaniu i pogłębianiu diagnostyki radioklinicznej, współpracowała z Pracownią Kardiochirurgiczną.

Pierwsza publikacja Krystyny Dering-Ossowskiej w czasopiśmie „Medycyna” została ogłoszona w 1932r. Do 1939r. ukazało się osiem jej prac. Po wojnie używała tylko nazwiska Ossowska. Liczba publikacji przekraczała 60, ostatnia ukazała się w 1976r. Większość stanowiły oryginalne prace naukowe. Bardzo cenne były trzy monografie z lat 1956-65 i siedem rozdziałów w podręcznikach naukowych.

Profesor Krystyna Ossowska zmarła 15 października 1979r. z powodu niewydolności serca. Spoczywa na dawnym cmentarzu wojskowym na Powązkach (kwatery B37, rząd 1 grób 18).

Na płycie grobu, pod nazwiskiem i tytułem naukowym, widnieje napis „Biały Anioł Pawiaka” i wzruszający przekaz współwięźniarek: „Byłaś radością na Serbii, niezawodnym pogotowiem na wolności”.

Losy rodziny opisano we wspomnieniu w 25 rocznicę śmierci.

Bibliografia

1. *AAN*, t. 202/II-19 k.68.
2. *AK dok.*, Warszawa 1990 t. 1, s. 199, 214.
3. *Arch. Inst. Gruźl.*, Akta personalne, sygn. 21.
4. *Arch. UW*, L.Alb. 17896.
5. Czuperska-Śliwicka A.: *Cztery lata ostrego dyżuru*, Warszawa, 1968, s. 31,32,35,45,63,67,80,114-115,173-188,252,273,283,286.
6. Dąbrowski K., Dering-Ossowska K.: *Wysiłek krwawy opłucnej pochodzenia nowotworowego rozpoznany za pomocą pleuroskopii*, *Medycyna*, 1932, 2, s. 55-56.
7. Dering-Ossowska K.: *Ostatnie dni Pawiaka*, „Kierunki”, 1975, 30, s.9.
8. Domańska R.: *Pawiak, więzienie Gestapo*. Kronika 1939-1944, Warszawa 1948, s. 180.
9. Domańska R.: *Pawiak – kaźń i heroizm*, Warszawa 1988, s.86,94,95,135,220,352.
10. Domańska R.: *Pawiak był etapem. Wspomnienia z lat 1939-1944*, Warszawa 1987, s.20,102,105.
11. Garliński J.: *Niezapomniane lata*, Bellona, Warszawa, 1993, s. 17, 22, 24,113,129,143,144.
12. Kunert A. K.: *Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej*, Warszawa 1987, t. II, s. 152.
13. Leski K.: *Życie niewłaściwie urozmaicone*, Warszawa 1989, s. 276,277,284.

14. MW „P”: 1. *Zaświadczenie Biura Kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari w Londynie*; 2. *Legitymacja Krzyża Armii Krajowej nr 6012*.
15. Ney-Krwawicz M.: *Komenda Główna Armii Krajowej – kryptonimy*, Warszawa 1990, s. 105,106.
16. Lipska – Koziołowa H.: *Profesor Krystyna Ossowska – wspomnienia w 25 rocznicę śmierci*, *Pneumonol. i Alergol. Pol.*, 2004, 72,460-464.
17. Ossowska W.: *Przeżyłam... Lwów-Warszawa 1939-1946*, Warszawa, 1995, s. 207.
18. Pawlicka L.: - *Prof. dr med. Krystyna Ossowska*, *Pneumonol. Pol.* 1980, t. 48, nr 8, s. 565-568.
19. Pichulowa K.: *50 lat Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc*, *Pneumonol. Allergol. Pol.* 1999, t. 67, supl. 2, s. 40.
20. Pilecki K.: *Był sens walki i sens śmierci*, Bydgoszcz 1998, s. 12-13, 19,21,28.
21. Płoski S. (red.), Warszawa 1964, s. 17,18,53,78,95,296/97,416,417.
22. Szcześniak A.L.: *Katyń, Ostaszków, Starobielsk. Lista osób zidentyfikowanych*, Warszawa 1989, s. 129.
23. *Szpital Dobrej Woli. Szpital Wolski 1939-1945*, Warszawa 2004, s. 92,135,201-202,205-210.
24. Śliwicki Z.: *Meldunek z Pawiaka*, Warszawa, 1974, s. 39.
25. Wanat L.: *Za murami Pawiaka*, Warszawa 1985, s. 6, 39.
26. Woźniewski Z.: *Historia Szpitala Wolskiego w latach 1877-1944*, Wyd. Aula Med., Warszawa 1991, cz.1, s. 66, cz. 2, s. 36, 37/38.
27. Woźniewski Z.: *Bibliografia prac lekarzy Szpitala Wolskiego w latach 1877-1951* s. 383,687-694.
28. *Wspomnienia więźniów Pawiaka 1939-1944*, Polska Akademia Nauk Inst. Historii, przew. komitetu red. Stanisław Płoski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza.
29. *Wspomnienie pośmiertne. Wykaz opublikowanych prac prof dr med. Krystyny Ossowskiej*. *Pol. Przegl. Radiol. Med. Nuk.* 1980,4, s. 342-344.
30. *Wspomnienia i relacje* (u autorki).
31. Wysocki W. J.: *Rotmistrz Pilecki*, Gryf, Warszawa 1994, s. 166, 167.

Oprac. E.Z. D. W. fot. (971) wydruk 22 VI 05, egz. 3/1/7
OSSOWSKA Krystyna zam. Dering (1905-1979), lekarka ^{przebieg choroby} ~~czasu~~ kampanii wrześniowej
1939, żołnierz ZWZ ps. „Krystyna”, od 1941 więziarka Pawiaka czynna w siatce łączności
wewnętrznej komórki więziennej referatu „998” II O KG ZWZ-AK, ^{po wojnie} ~~po wojnie~~ ^{przebieg choroby} ~~przebieg choroby~~

Krystyna Anna Ossowska urodziła się 20 VI 1905 we wsi Wolica, gmina Wilanów, woj. warszawskie w rodzinie rolnika, dzierżawcy majątku ziemskiego Cypriana Ossowskiego i Heleny z d. Hlebicka. Ojciec Krystyny zmarł w 1914 i od tego czasu matka sama wychowała sześcioro dzieci w bardzo trudnych warunkach materialnych. Krystyna ukończyła w 1923 gimnazjum A. Walickiej w Warszawie. Po nieudanej próbie dostania się na Wydział Lekarski UW (nie przyjęto jej z powodu ograniczenia liczby przyjmowanych kobiet) podjęła naukę w Warszawskiej Szkole Pielęgniarstwa, a w 1924 rozpoczęła na UW studia medyczne, pracując jednocześnie w Warszawskim Towarzystwie Walki z Gruźlicą oraz w Poradni Przeciwgruźliczej, najpierw jako laborantka, potem już od 1930 do 1941 jako lekarz; zdobywała praktykę, dodatkowo pracując jako wolontariusz w kilku warszawskich szpitalach. W 1927 wyszła za mąż i odtąd używała nazwiska Dering-Ossowska. Interesując się radiologią i pediatrią w 1934 objęła samodzielne stanowisko p.o. kierownika Pracowni Radiologicznej Szpitala Dziecięcego przy ul. Leszno. Równocześnie wiele publikowała w czasopiśmie „Medycyna”.

W kampanii wrześniowej pracowała jako lekarz w szeregach Cywilnej Obrony Warszawy w Szpitalu Wolskim. Od 1940 jako Krystyna” podjęła służbę w ZWZ (być może przedtem już należała do TAP) pracując w szpitalu na Lesznie: wystawiała fałszywe orzeczenia lekarskie zagrożonym wywózką na przymusowe roboty do Niemiec, a mieszkanie jej przy ul. Mokotowskiej było jednym z punktów kontaktowych ZWZ. Dnia 13 XI 1941 została na skutek donosu aresztowana i osadzona na Pawiaku, gdzie dzięki wstawiennictwu pracującej tam więziarki dr. A. Czuperskiej (VM) została zatrudniona w kolumnie sanitarnej jako lekarz funkcyjny tzw. „Serbii” – oddziale kobiecym oraz oddziale męskim. Kontynuowała tam służbę konspiracyjną wchodząc w skład siatki łączności wewnętrznej komórki więziennej referatu „998” II O KG ZWZ-AK. Pod jej opieką znajdowała się sala matek z dziećmi, wśród których było 19 niemowląt. Dostarczała więziarkom przemyczone produkty żywnościowe i przekazywał informacje z zewnątrz. Często pod pozorem szukania wszy szła do cel przejściowych, w których przebywali nowo aresztowani i nawiązawszy z nimi kontakt przekazywała wiadomości lub grypsy. Została zwolniona z więzienia 31 VII 1944, ale tylko formalnie ponieważ musiała tam pozostać razem z położną S. Wójcik celem

wysłano e-mailem do
H. Koziołowej 24 VI 05 10

opieki nad załogą i nad 105 pozostawionymi więźniami (dnia 13 sierpnia rozstrzelano z nich wszystkich 80 mężczyzn i 18 z 25 kobiet, siedem kobiet zatrzymano do obsługi kuchni, ale dwie z nich zginęły 18 VIII 1944, w ostatniej egzekucji na Pawiaku). Dnia 21 sierpnia Krystyna była jednym z nielicznych świadków wysadzenia przez Niemców Pawiaka, a 22 sierpnia została wywieziona do obozu w Pruszkowie. Tam włączyła się do grupy tzw. lekarzy wolnościowych i zdołała zbiec. Początkowo ukrywała się pracując w filii ewakuowanego Szpitala Wolskiego w Milanówku, gdzie jednak nie czując się bezpiecznie przeniosła się do drugiej filii tego szpitala w Olszance k. Skierniewic. Zajęła się tam sprawami aprowizacji współpracując z Komendą Obwodu AK Skierniewice. Pozostała tam do 19 I 1945, do dnia wkroczenia żołnierzy ACz.

Kpt. Krystyna Ossowska została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego *Virtuti Militari*. Nadanie zostało zweryfikowane w 1969 przez Kapitułę Londyńską z nr. Krzyża 13591 (mylnie występuje też nr 13550). Po wojnie także odznaczona KAK (1948), Medalem „Zwycięstwa i Wolności 1945 roku” (1971).

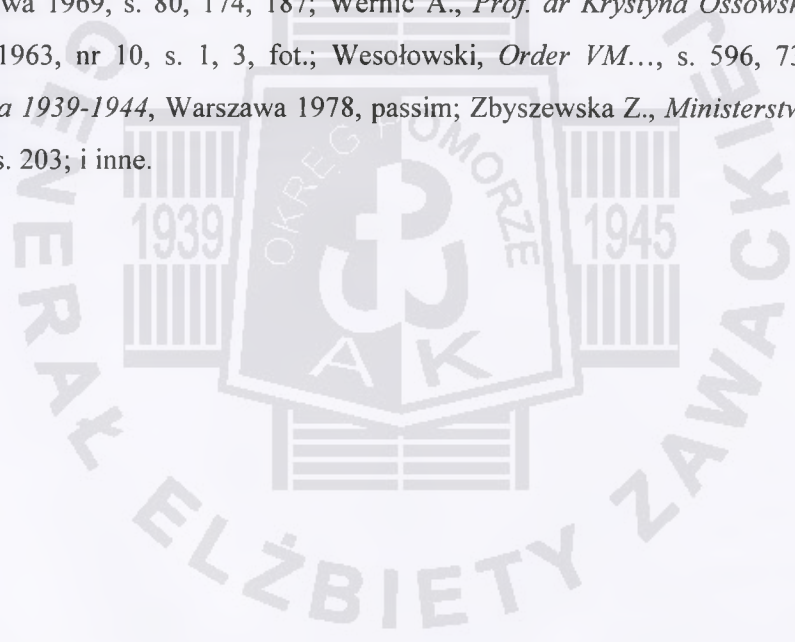
Po wojnie powróciwszy do Warszawy ponownie podjęła pracę w Szpitalu Wolskim. Zajęła się odbudową szpitala ze zniszczeń, urządziła tam pracownię radiologiczną zbierając resztki aparatury rentgenowskiej z innych placówek. Rozwiodła się wówczas z mężem, który pozostał za granicą. W 1946, władając biegle językami francuskim, angielskim i niemieckim, została delegowana na 6 miesięcy do Szwecji, w 1949 na kurs we Wiedniu. Wielokrotnie uczestniczyła w zagranicznych zjazdach naukowych, gdzie wygłaszała referaty naukowe, w tym również na tematy główne zjazdu. Tytuł docenta uzyskała w 1954, a w 1959 została profesorem nadzwyczajnym. Udzielając się w dokształcaniu lekarzy wprowadzała nowe metody badań i współpracowała z Pracownią Kardiochirurgiczną. Opublikowała ponad 60 prac naukowych, będąc członkiem kilku towarzystw naukowych w kraju i zagranicą. Od 1971 należała do ZBoWiD. W 1975 przeszła na emeryturę, odznaczona wieloma wyróżnieniami: odznaką „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” (1954), Medalem X Lecia Polski Ludowej (1955), Złotym Krzyżem Zasługi (1958), KKom. OOP (1962), Medalem XXX Lecia Polski Ludowej. Zmarła 15 X 1979, pochowana na dawnym cmentarzu wojskowym na Powązkach. Na płycie grobu widnieje wzruszający przekaz współwięźniarek: „Biały Anioł Pawiaka” i „Byłaś radością na Serbii, niezawodnym pogotowiem na wolności”.

Matka Krystyny, Helena z d. Hlebicka, po wojnie na utrzymaniu Krystyny. Brat Jan, urzędnik, więzień gestapo; brat Wacław zginął w Katyniu; siostry: Maria zmarła w 1950; Łucja zam. Gularska była aktorką; Zofia zam. Żurawska była bibliotekarką. Mąż Krystyny,

Władysław Dering, (1903-?), chirurg, od listopada 1939 szef służby zdrowia TAP, więzień Pawiaka i Oświęcimia, gdzie był zatrudniony jako lekarz i należał o obozowego ruchu oporu, po wojnie pozostał zagranicą.

AAN, t. 202/II-19 k. 68; A GBL, sygn. L. 1388; APAK, T. 3562/WSK (tamże obszerne opracowanie Koziolowej H. z dodatkową bibliografią); A. Instytutu Gruźlicy, ap., sygn. 21; AUW, L.Alb. 17896; A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-27650; Spis VM Londyn, s. 123; SPP, Londyn TP. 1;

Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 295, 330; *By nie odeszły...*, s. 148; Czuperska-Śliwicka, *Cztery lata...*, passim; **Dering-Ossowska K.**, *Ostatnie dni Pawiaka*, Kierunki, 1975, nr 30, s. 9; Domańska, *Pawiak...*, s. 86, 94, 95, 135, 220, 352; Garliński J., *Niezapomniane lata*, Warszawa, 1993, passim; Leski, *Życie...*, s. 277; Pawlicka L., *Prof. dr med. Krystyna Ossowska*, Pneumonol. Pol. 1980, t. 48, nr 8, s. 565-568; Pilecki K., *Był sens walki i sens śmierci*, Bydgoszcz 1998, passim; *Szpital Dobrej Woli. Szpital Wolski 1939-1945*, Warszawa 2004, passim; Wanat L., *Apel więźniów Pawiaka*, Warszawa 1969, s. 80, 174, 187; Wernic A., *Prof. dr Krystyna Ossowska-matka dzieci z Pawiaka*, WTK 1963, nr 10, s. 1, 3, fot.; Wesółowski, *Order VM...*, s. 596, 737; *Wspomnienia więźniów Pawiaka 1939-1944*, Warszawa 1978, passim; Zbyszewska Z., *Ministerstwo polskiej biedy*, Warszawa 1983, s. 203; i inne.

Biogram oprac. przez E2 i D. W. do 24 VIII 95 II to m. u. ST. VM kobiet
2 uog. prof. T. Fiedel I/1/10

OSSOWSKA Krystyna zam. Dering (1905-1979), lekarka, uczestniczka kampanii wrześniowej 1939, od 1940 jako „Krystyna” żołnierz służbie sanitarnej ZWZ w Warszawie, od 1941 więźniarka Pawiaka czynna w siatce łączności wewnętrznej komórki więziennej referatu „998” II O KG ZWZ-AK; po wojnie lekarka w Warszawie

Krystyna Anna Ossowska urodziła się 20 VI 1905 we wsi Wolica, gmina Wilanów, woj. warszawskie w rodzinie rolnika, dzierżawcy majątku ziemskiego Cypriana Ossowskiego i Heleny z d. Hlebicka. Ojciec Krystyny zmarł w 1914 i od tego czasu matka sama wychowała sześcioro dzieci w bardzo trudnych warunkach materialnych. Krystyna ukończyła w 1923 gimnazjum A. Walickiej w Warszawie. Po nieudanej próbie dostania się na Wydział Lekarski UW (nie przyjęto jej z powodu ograniczenia liczby przyjmowanych kobiet) podjęła naukę w Warszawskiej Szkole Pielęgniarstwa, a w 1924 rozpoczęła na UW studia medyczne, pracując jednocześnie w Warszawskim Towarzystwie Walki z Gruźlicą oraz w Poradni Przeciwgruźliczej, najpierw jako laborantka, potem już od 1930 do 1941 jako lekarz; zdobywała praktykę, dodatkowo pracując jako wolontariusz w kilku warszawskich szpitalach. W 1927 wyszła za mąż i odtąd używała nazwiska Dering-Ossowska. Interesując się radiologią i pediatrią w 1934 objęła samodzielne stanowisko p.o. kierownika Pracowni Radiologicznej Szpitala Dziecięcego przy ul. Leszno. Równocześnie wiele publikowała w czasopiśmie „Medycyna”.

W kampanii wrześniowej pracowała jako lekarz w szeregach Cywilnej Obrony Warszawy w Szpitalu Wolskim. Od 1940 jako „Krystyna” podjęła służbę w ZWZ (być może przedtem już należała do TAP) pracując w szpitalu na Lesznie: wystawiała fałszywe orzeczenia lekarskie zagrożonym wywózką na przymusowe roboty do Niemiec, a mieszkanie jej przy ul. Mokotowskiej było jednym z punktów kontaktowych ZWZ. Dnia 13 XI 1941 została na skutek donosu aresztowana i osadzona na Pawiaku, gdzie dzięki wstawiennictwu pracującej tam więźniarki dr. A. Czuperskiej (VM) została zatrudniona w kolumnie sanitarnej jako lekarz funkcyjny tzw. „Serbii” – oddziale kobiecym oraz oddziale męskim. Kontynuowała tam służbę konspiracyjną wchodząc w skład siatki łączności wewnętrznej komórki więziennej referatu „998” II O KG ZWZ-AK. Pod jej opieką znajdowała się sala matek z dziećmi, wśród których było 19 niemowląt. Dostarczała więźniarkom przemyczone produkty żywnościowe i przekazywała informacje z zewnątrz. Często pod pozorem [szukania] wszy] szła do cel przejściowych, w których przebywali nowo aresztowani i nawiązawszy z nimi kontakt przekazywała wiadomości lub grypsy. Została zwolniona z więzienia 31 VII

- I/1/21
- ✓ ① kontroli sanitarniej (zauważenie wrony)
 - ✓ ② Ponieważ nie czuła się w nim
 - ✓ ③ z uwagi (albo: ze względu) na biegłą znajomość
języków francuskiego, angielskiego i niemieckiego
 - ✓ ④ w czasie którejś (albo: na którejś)

Uwagi prof. T. Friedel do biogramu
Krystyny Ossowskiej

3/1/12

V, H

V, H

1. V, H

V, H

V, H

H była H

V - H

V - H

15

1944, ale tylko formalnie ponieważ musiała tam pozostać razem z położną S. Wójcik celem opieki nad załogą i nad 105 pozostawionymi więźniami (dnia 13 sierpnia rozstrzelano z nich wszystkich 80 mężczyzn i 18 z 25 kobiet, siedem kobiet zatrzymano do obsługi kuchni, ale dwie z nich zginęły 18 VIII 1944, w ostatniej egzekucji na Pawiaku). Dnia 21 sierpnia Krystyna była jednym z nielicznych świadków wysadzenia przez Niemców Pawiaka, a 22 sierpnia została wywieziona do obozu w Pruszkowie. Tam włączyła się do grupy tzw. lekarzy wolnościowych i zdołała zbiec. Początkowo ukrywała się pracując w filii ewakuowanego Szpitala Wolskiego w Milanówku, [gdzie jednak nie czując się] bezpiecznie przeniosła się do drugiej filii tego szpitala w Olszance k. Skierniewic. Zajęła się tam sprawami aprowizacji współpracując z Komendą Obwodu AK Skierniewice. Pozostała tam do 19 I 1945, do dnia wkroczenia żołnierzy ACz.

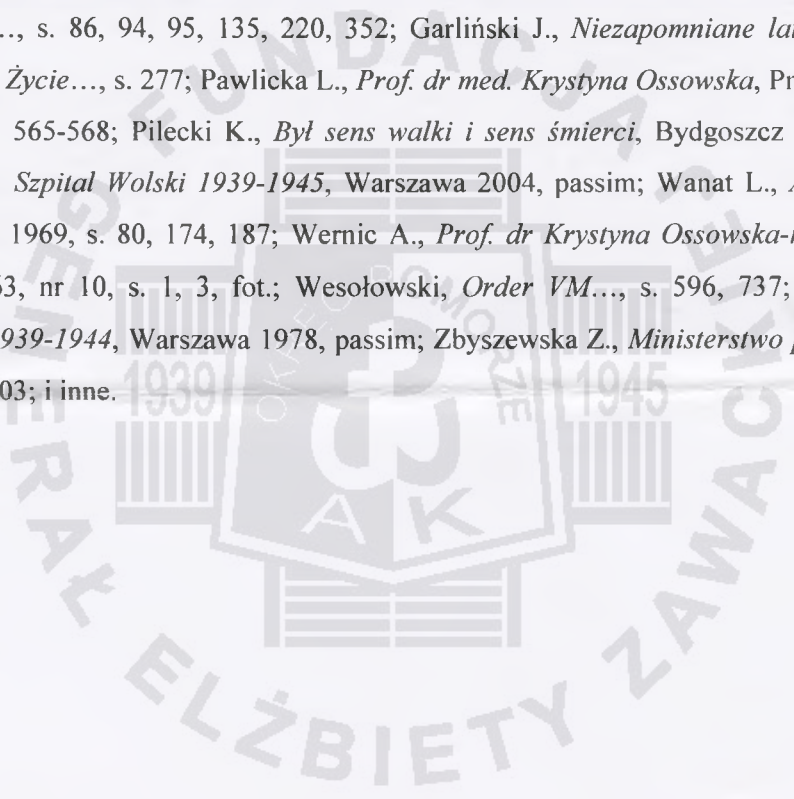
Kpt. Krystyna Ossowska została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Nadanie zostało zweryfikowane w 1969 przez Kapitułę Londyńską z nr. Krzyża 13591 (mylnie występuje też nr 13550). Po wojnie także odznaczona KAK (1948), Medalem „Zwycięstwa i Wolności 1945 roku” (1971).

Po wojnie powróciwszy do Warszawy ponownie podjęła pracę w Szpitalu Wolskim. Zajęła się odbudową szpitala ze zniszczeń, urządziła tam pracownię radiologiczną zbierając resztki aparatury rentgenowskiej z innych placówek. Rozwiodła się wówczas z mężem, który pozostał za granicą. W 1946, [władając biegle językami francuskim, angielskim i niemieckim] została delegowana na 6 miesięcy do Szwecji, w 1949 na kurs we Wiedniu. Wielokrotnie uczestniczyła w zagranicznych zjazdach naukowych, [gdzie] wygłaszała referaty naukowe, w tym również na tematy główne zjazdu. Tytuł docenta uzyskała w 1954, a w 1959 została profesorem nadzwyczajnym. Udzielając się w dokształcaniu lekarzy wprowadzała nowe metody badań i współpracowała z Pracownią Kardiochirurgiczną. Opublikowała ponad 60 prac naukowych, [będąc] członkiem kilku towarzystw naukowych w kraju i zagranicą. Od 1971 należała do ZBoWiD. W 1975 przeszła na emeryturę, odznaczona wieloma wyróżnieniami: odznaką „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” (1954), Medalem X^{ty} Lecia Polski Ludowej (1955), Złotym Krzyżem Zasługi (1958), KKom. OOP (1962), Medalem XXX^{ty} Lecia Polski Ludowej. Zmarła 15 X 1979, pochowana na dawnym cmentarzu wojskowym na Powązkach. Na płycie grobu widnieje wzruszający przekaz współwięźniarek: „Biały Anioł Pawiaka” i „Byłaś radością na Serbii, niezawodnym pogotowiem na wolności”.

Matka Krystyny, Helena z d. Hlebicka, po wojnie na utrzymaniu Krystyny. Brat Jan, urzędnik, więzień gestapo; brat Wacław zginął w Katyniu; siostry: Maria zmarła w 1950;

Łucja zam. Gularska była aktorką; Zofia zam. Żurawska była bibliotekarką. Mąż Krystyny, Władysław Dering, (1903-?), chirurg, od listopada 1939 szef służby zdrowia TAP, więzień Pawiaka i Oświęcimia, gdzie był zatrudniony jako lekarz i należał o obozowego ruchu oporu, *Auschwitz* po wojnie pozostał zagranicą.

AAN, t. 202/II-19 k. 68; A GBL, sygn. L. 1388; APAK, T. 3562/WSK (tamże obszerne opracowanie Koziłowej H. z dodatkową bibliografią); A. Instytutu Gruźlicy, ap., sygn. 21; AUW, L.Alb. 17896; A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-27650; Spis VM Londyn, s. 123; SPP, Londyn TP. 1; Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 295, 330; *By nie odeszły...*, s. 148; Czuperska-Śliwicka, *Cztery lata...*, passim; **Dering-Ossowska K.**, *Ostatnie dni Pawiaka*, Kierunki, 1975, nr 30, s. 9; Domańska, *Pawiak...*, s. 86, 94, 95, 135, 220, 352; Garliński J., *Niezapomniane lata*, Warszawa, 1993, passim; Leski, *Życie...*, s. 277; Pawlicka L., *Prof. dr med. Krystyna Ossowska*, Pneumonol. Pol. 1980, t. 48, nr 8, s. 565-568; Pilecki K., *Był sens walki i sens śmierci*, Bydgoszcz 1998, passim; *Szpital Dobrej Woli. Szpital Wolski 1939-1945*, Warszawa 2004, passim; Wanat L., *Apel więźniów Pawiaka*, Warszawa 1969, s. 80, 174, 187; Wernic A., *Prof. dr Krystyna Ossowska-matka dzieci z Pawiaka*, WTK 1963, nr 10, s. 1, 3, fot.; Wesółowski, *Order VM...*, s. 596, 737; *Wspomnienia więźniów Pawiaka 1939-1944*, Warszawa 1978, passim; Zbyszewska Z., *Ministerstwo polskiej biedy*, Warszawa 1983, s. 203; i inne.

MS/155

Mi Dering

17 K kwie
Odde. II

Krystyna OSSOWSKA zam. DERING

Urodziła się 20 czerwca 1905 r. w Wolicy k. Warszawy jako córka Cypriana i Heleny z Hlebickich – Józefowicz.

Po ukończeniu gimnazjum rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. W dniu 5 czerwca 1930 r. uzyskała dyplom lekarza o specjalności ogólnej.

W czasie studiów wyszła za mąż za Władysława Deringa, lekarza, więźnia Oświęcimia z którym po wojnie rozwiódła się i powróciła do nazwiska panińskiego.

Przed wybuchem wojny pracowała w Szpitalu Wolskim a następnie w szpitalu im. Karola i Marii na Lesznie.

Brała czynny udział w kampanii wrześniowej 1939 r. w szeregach Cywilnej Obrony Warszawy jako lekarz w Szpitalu Wolskim.

Od stycznia 1940 r., jako członek ZWZ pod ps. Krystyna, pracowała w szpitalu im. Karola i Marii na Lesznie w pracowni radiologicznej. Jednocześnie specjalizowała się jako pediatra. Wystawiała m.in. fałszywe orzeczenia lekarskie osobom zagrożonym wywiezieniem na przymusowe roboty do Niemiec. Jej mieszkanie przy Mokotowskiej 15 było jednym z punktów kontaktowych dla członków ZWZ.

W dniu 13 listopada 1941 r. w wyniku donosu została aresztowana przez Gestapo i osadzona w więzieniu na Pawiaku. W grudniu 1941 r. dzięki wstawiennictwu dr Anny Czuperskiej-Śliwickiej znalazła się w grupie lekarzy funkcyjnych pracujących w szpitalach na oddziale kobiecym („Serbii”) i oddziale męskim. W ten sposób uniknęła transportu do obozu. Z uwagi na jej kwalifikacje zawodowe przydzielono jej pod opiekę cele, w których przebywały matki z dziećmi wśród których było 19 niemowląt. W dzień i w nocy korzystając z przysługującego jej prawa opuszczała więzienną celę i niosła pomoc medyczną dzieciom i ich matkom. Dostarczała im przemycone produkty żywnościowe oraz przekazywała różne informacje i wiadomości. Była również kierowniczką kolumny sanitarnej na „Serbii”. Wykorzystując możliwości jakie dawały jej pełnione funkcje, brała czynny udział w konspiracji więziennej. Bardzo często pod pozorem szukania wszy szła do cel przejściowych w których przebywali „nowi” więźniowie, aby nawiązać z nimi kontakt, przekazać wiadomości lub grypsy. Pola Gojawiczyńska w przedmowie do książki Leona Wanata „Za murami Pawiaka” napisała: *„Nie znam okoliczności innych spraw, ale uratowanie mnie od obozu wyglądało na nagłą, istną akcję bojową. Wyrwać z szeregu więźnia gotowego już do transportu, ... odnotowanego już na liście! Tego dokonała dr Krystyna Ossowska i wciąż mam w pamięci szept jej tajemniczego zlecenia, a potem jej donośny trochę gniewny krzyk: - Nono bierz ją! Bierz ją na szpital! „Nono” – dr Irena Kononowicz i dr Anna Czuperska chwyciły mnie i poniosły, nim niemieccy wachmajstrzy zdolali się spostrzec.”*

Dr Krystyna Ossowska na Pawiaku przebywała do 21 sierpnia 1944 r. Była jednym z niewielu świadków wysadzenia przez Niemców Pawiaka. W dniu 22 sierpnia 1944 r. została wywieziona do obozu przejściowego w Pruszkowie, skąd zdołała zbiec. Do chwili wkroczenia wojsk sowieckich ukrywała się w filii Szpitala Wolskiego w Puszczy Mariańskiej.

Po zakończeniu wojny przystąpiła do pracy w Szpitalu Wolskim na stanowisku lekarza rentgenologa. Oddała się całkowicie działalności odbudowy szpitala ze zniszczeń wojennych. Do chwili przejścia na emeryturę była kierownikiem Zakładu Radiologii Instytutu Gruźlicy w Warszawie. Uzyskała tytuły naukowe docenta, a następnie profesora nadzwyczajnego.

W 1969 r. została pozytywnie zweryfikowana przez Główną Komisję AK jako odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego *Virtuti Militari* nr k. 13591.

memoria!

Po wojnie odznaczona: Krzyżem Armii Krajowej (Londyn 1948r.), odznaką „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia” (1954r.), Medalem X Lecia Polski Ludowej (1955r.), Złotym Krzyżem Zasługi (1958r.), Krzyżem Komandorskim OOP (1962r.), Medalem „Zwycięstwa i Wolności 1945 roku” (1971r.) i Medalem XXX Lecia Polski Ludowej.

Posiadała stopień wojskowy kapitana.

Krzysztof Mironi

Od 1971 r. należała do ZBoWiD.

Zmarła 15 października 1979 r.

Źródła:

A ZG ZKRPIBWP, syg. W-27650.

A GBL, syg. L. 1388 (Władysław Dering).

Spis VM Londyn s. 123.

Rocznik Lekarski Rzeczypospolitej Polskiej na 1938 rok, s. 660.

Wóźniewski Z., oprac., Polski Almanach Medyczny na rok 1956, Warszawa 1957, s. 247.

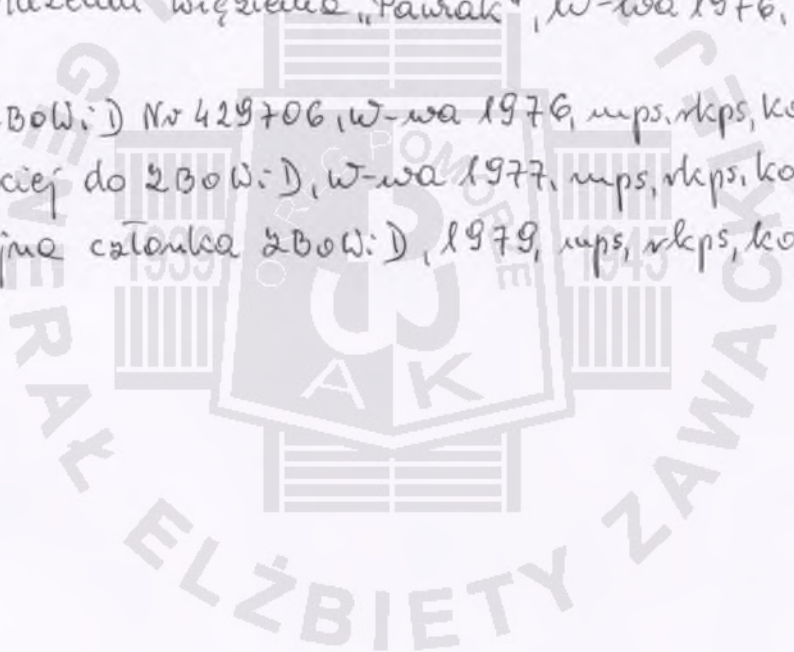
Czuperska-Śliwicka A., Cztery lata ostrego dyżuru, Warszawa 1968, s. 35, 173, 252, 395.

Domańska R., oprac., Pawiak był etapem. Wspomnienia z lat 1939-1944, Warszawa 1987, s. 20 i 480.

Wernic A., Prof. dr Krystyna Ossowska-matka dzieci z Pawiaka, WTK 1963 nr 10, s. 1, 3, fot.

I/2 Dokumenty

- Zaświadczenie weryfikacyjne, Londyn 1969, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 1
- Oświadczenie świadka W. Wilezańskiej-Biełkowskiej, Otwock 1970, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 2
- Deklaracja członkowska ZBOWiD, W-wa 1970, mps, rkps, kopia, k. 3, s. 3-5.
- Oświadczenie świadka W. Keimaszewskiej, W-wa 1970, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 6
- Pismo K. Ossowskiej do ZBOWiD Oddz. W-wa - Mokotów, rkps, kopia, k. 1, s. 7
- Zaświadczenie Komisji Interwencyjnej ZBOWiD, 1975, mps, kopia, k. 1, s. 8
- Zaświadczenie ZBOWiD, W-wa 1973, mps, kopia, k. 1, s. 9
- Karta ewidencyjna nr 557 ZBOWiD, koto nr 5, W-wa 1975, mps, rkps, kopia, k. 2, s. 10-11
- Zaświadczenie Muzeum Więzienia „Pawiak”, W-wa 1976, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 12
- Zaświadczenie ZBOWiD Nr 429706, W-wa 1976, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 13
- Pismo K. Ossowskiej do ZBOWiD, W-wa 1977, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 14
- Karta ewidencyjna członka ZBOWiD, 1979, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 15

2/21
Londyn, 26. września 1969r.

4696/69.-

ZASWIADCZENIE WERYFIKACYJNE.

Dr. Med. Krystyna OSSOWSKA.

Pseudonim: "Krystyna"

Przydział: Komórka Więzienna Delegatury Rządu RP. na Kraj.

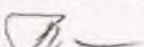
Za wyróżniające się męstwo i poświęcenie w służbie lekarskiej oraz w konspiracyjnej służbie informacyjnej i łącznościowej podczas więzienia przez Niemców w więzieniu "Pawiak" w Warszawie, odznaczona została w dniu 3.V.1944r. przez Dowódcę Armii Krajowej n. wniosek Delegatury Rządu RP na Kraj:

Orderem Wojennym "VIRTUTI MILITARI" Kl. V-uj. 13550

Za zgodność

P. Kraczkiewicz.

Podstawa: Osuśdzenie o odznaczeniu kier. Kom. Więz. Pol. Pa.
i Sufa 498 K. G. A. R. st. J. Garkuski.

oryginał zasiw. przesłany do p. J. Franka - Osmecha, -
28.9.69.

Przyjęto SPP Londyn do FZ 17 V 2000
Ld2 141/2000

Marek Wieranicki Białocki, Białocki, dnia 6. XI 1942 r.
Białocki 4 ul. Długa 2/4 42 (miejscowość)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do: 1. I. 1940 — 16. I 1941 H. O. J. Aradów
na 16. I. 41 przebywania na terenie do 28. III 44, jezium Koraszewski
świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość po-
danych niżej przeze mnie faktów

oświadczam,

że Ob. Ossowska Krystyna syn (córka) Cypriana i Heleny
urodz. dnia 20.6.1905 1905 roku w Warszawie
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obo-
zu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się
z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do: listopada 1941 do 24 lipca
1944 roku na terenie jezuu Koraszewski
Ręka.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Kryszka" i pełnił(a)
funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie
walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) od-
działach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach
bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres
od — do): od listopada 1941 do 24 lipca 1944 pracowała
wizytka ofiarne jako lekarz dzieci i w Kolonii Sankar-
nej. Praca ta polegała na wykonywaniu braku i bar-
dzo niebezpiecznej pracy, zanie, a działalność ko-
lucyjskiej. Praca ta jest tak powołanie znanie
i niebezpieczne, że moje niebezpieczeństwo jest wydatek w tej sprawie
zbył bezsensu.

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkow-
skiej wydanej przez Zarząd Okręgu w Białocku Nr. 142 620

Własnoręczność podpisu
świadczą się
ZWIAZEK BOJOWNIKÓW
WOLNOŚĆ I DEMOKRACJA
Stowarzyszenie w sprawie użyteczności
ZARZĄD OKRĘGU
Współpraca z władzami państwowymi i władz
lub Zarządu ZBoWiD

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
Marek Wieranicki - Białocki
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)

W-27650

22/11/55

T-44115

Deklaracja członkowska

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku. Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegając w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień władz ZBoWiD.

LI... STAN...
ZBOWiD 3025
23 IV 55

- Nazwisko Ossowska (Aering) imię Krzyszyna
Nazwisko panięskie (dla mężatek) Ossowska
- Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki Cyprian i Helena z Hlebickich - Józefowicz
- Data urodzenia 20.6.1905 miejsce urodzenia Warszawa
- Stan cywilny nowowiedzielnia 5. Zawód lekarski
- Wykształcenie (ogólne i specjalne) Gimnazjum ogólnokształ. wyodr. Lek. II. W.
- Adres zamieszkania Warszawa, Kielecka 41a / m 5
- Telefon domowy 44.1171
- Miejsce pracy i zajmowane stanowisko Ludwik Gwizdyc, kierownik Zakładu Radiologii, profesor
Telefon w miejscu pracy 32.8719
- Przynależność partyjna Radna
- Stopień wojskowy (nadany przez MON) nie ma
- Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania) 1) Wyróżnienie 5 kl. Biuro Kapituły, Londyn 1948, Nr. 13550; 2) Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Pol. Dep. Nr. 9-21618, Warszawa 1962, 13.10.1962; 3) Krzyż Zasługi Dep. Nr. C-35511, W-wa 1958; 4) Krzyż Armii Kraj. prew. kom. krzyża Londyn 1949; 5) Odznaka za Wzrost Pracy w Pw. Zdr. Nr. 2849, W-wa 1954; 6) Medal x Leśca Pol. Lud. Rada Państw. 1955

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- uczestnicy walk rewolucyjnych 1905 roku, Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej i Wojsny Domowej Związku Radzieckiego;
- bojownicy o polskość i wolność narodową Gdańska, Pomorza, Warmii, Mazur, Śląska, Wielkopolski i Ziemi Lubelskiej;
- uczestnicy walk przeciwko reakcji i faszynom oraz antyfaszystowscy więźniowie okresu międzywojennego;
- uczestnicy walk o wolność i demokrację za granicami kraju, w szczególności walk w obronie republikańskiej Hiszpanii;
- członkowie organizacji antyhitlerowskiego Ruchu Oporu w kraju i poza jego granicami, organizatorzy tajnego nauczania oraz osoby, które zasłużyły się szczególnie wspieraniem walki z hitlerowskim okupantem;
- więźniowie hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, prześladowani za antyfaszystowską działalność lub ze względów narodowościowych, światopoglądowych albo rasowych;
- kombatanci polskich sił zbrojnych oraz armii alianckich z wszystkich frontów II wojny światowej;
- uczestnicy walk zbrojnych z reakcyjnym podziemiem w okresie po wyzwoleniu Polski.

162/71-K.

1. dz. 1754/WSK-412/07

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partie polityczną, formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową itp.

lekarsz s.p. wolski, później s.p. na Karola i Marii dla dzieci. 1939 i. cywilne obrona Warszawy na stanowisku lekarska s.p. Karole i Marii. Przejawienie do Z.W.Z. w sierpniu na Pawiaku.

13. Data i miejsce wstąpienia: 1940 Z.W.Z. — A.K.

14. Używane pseudonimy: Kryształ

15. Przebieg działalności, udział w walkach, pełnione funkcje, pod którym dowództwem, kierownictwem, w jakich oddziałach, jednostkach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres (od — do):

Od początku okupacji praca w szeregach zakonspirowanej służby zdrowia — wystawianie m. i. fałszywych orzeczeń lekarskich celem zwolnienia kobiet i mężczyzn od przymuszonych robót w Niemczech kierowanych przez Arbeitsamt. Mierzenie moje przy ul. Mikołoborskiej 15 było zakonspirowanym punktem kontaktów członków organizacji podziemnych (Z.W.Z.). Na Pawiaku obywatelam funkcję lekarza dzieci i kierownika Kolumny Sanitarnej co pozwoliło mi na kontynuowanie roboty konspiracyjnej — nakierowaną do powstania w sierpniu pracując dla Z.W.Z. A.K.

16. Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich — wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więźniarskie:

13 listopada 1941 r. aresztowanie i pobyt na Pawiaku do 22 sierpnia 1944 r. Zabrana zostalam z domu na skutek donosu. Cały czas przebywalam na Pawiaku i poruszałam tam jeszcze w czasie porwania warszawskiego wtedy gdy inni lekarze-funkcyjni zostali zwolnieni przez Gestapo przed wybuchem powstania.

17. Data i okoliczności odzyskania wolności:

22 sierpnia 1944 r. zostalam wyzwolona przez Niemców z Pawiaka i przesłana do przejściowego obozu w Pruszkowie, skąd dostałam wyjście przy pomocy członków A.K. używając się w filii s.p. wolskiego w Bursy Marjańskiej aż do dwuli wejścia Czerwonej Armii.

Przebieg działalności zawodowej, społeczno-politycznej wojskowej itp. w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do chwili obecnej — wymienić zajmowane ważniejsze stanowiska, pełnione funkcje, daty, miejscowości. Jeśli kandydat(ka) był(a) karany(a) przez sądy PRL, powinien(na) podać za jaki rodzaj przestępstwa, czy korzystał(a) z ustawy amnestyjnej, rehabilitacji sądowej, zatarcia skazania, kiedy i gdzie:

Od momentu uzyskania wolności przystąpiłam do pracy powracając do Warszawy i objęłam stanowisko lekarki reumatologa w szp. Wołkim, będąc kierowniczką Zakładu Radiologii. Oddałam się całkowicie działalności oddolnej szpitala ze zniszczeń powojennych. Do chwili obecnej poruszam na stanowisku kierownika Zakładu, w okresie tym otrzymałam tytuły naukowe docenta, później profesora honoris causa. Jestem członkinią Klubu Pawiaka, jestem w przewodn. Sekcji historycznej. Nie karana

19. Czy w okresie II wojny światowej odstępował(a) od obywatelstwa polskiego, przyjmując obywatelstwo niemieckie lub inne uprzywilejowane przez rząd hitlerowski, kiedy i gdzie: nie

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Krzyszyna Błaszewska
(podpis)

Warszawa dnia 29/XI 1970 r.
(miejscowość)

- Spis załączników: 1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Członkowie wprowadzający

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob. _____ oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowiedzialność za jego (jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy własnoręcznymi podpisami:

1. Nazwisko i imię Wanda Wilerancka - Bieńkowska
Adres zamieszkania Al. Mickiewicza 4 Praska 2/4 m 2
Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 142630
W. Wilerancka
(podpis)

1/2 Wiktoria Klimaszewska pseud
"Zmiesz". W-wa ul. Diltrowa 62 m 39
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Warszawa, dnia 18 X 1970 r.
(miejscowość)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): por. J.K. b. Władziu Szucha, Pawiaka, ob. Kowcewka, Oświęcim (ob. Nr. 25993), Bergen-Belsen (X. ob. 22621) oraz okres 17 X 1942 - 15 V 1945 świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o s w i a d c z a m,

że Ob. Ossowska Krystyna syn-(córka) Cypriana i Heleny
urodz. dnia 20-go czerwca 1905 roku w Warszawie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): Z dnia 14 września 1939 r. w Szeregach Cywilnej Ochotnicy W-wy, a następnie w czasie okupacji w ZWZ - "J.K. 13 listopada 1941 r. - została ona aresztowana i zamknięta na Pawiaku. 17 X 1942 r. została tam aresztowana i ja, z pominięciem zetknęłam się w więzieniu (Pawiak), z nią, pełniła ona funkcję (zakładpiwowarską) kierownika Kolumny Sanitarnej - Władziowej"

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Krystyna" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czyim dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): od samego początku okupacji - do dnia aresztowania - była aktywnym uczestnikiem zakonu siostrzanej Służby Zdrowia. Pełniła służbę lekarską, odczynienia lekarskim "Władziowej" - chroniła "spalonych" czl. Ruchu Oporu i od wyprzedzenia przez Gestapo do Niemiec. Aresztowana (13 X 1941 r.) w Warszawie na Pawiaku do konspiracyjnej Komórki Władziowej. Na stanowisku lekarza Kolumny Sanitarnej "pełniła ona służbę" trudną, wykonywaną bardzo nieprzyjemną pracę tej komórki. Odważna, czynna, według doświadczenia i metacji b. czl. Ruchu

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej wydanej przez Zarząd Okręgu w W-wa - Orlonek Rady Narodowej

ZWłasność podpisu stwierdza się:
o WOLNOŚĆ i DEMOKRACJĘ
Stowarzyszenie Władziowej Władziowej
ZARZĄD OKRĘGU W WARSZAWIE
Warszawa, Al. Władzowska Nr 6a
(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

W-55
Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem
por. Władziowa
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)

K. Bławska
Warszawa, kielecka 41^a/m5

Warszawa 29/III 1981

Do
Ludwika Bajorutkow o Woków
i Demokrację
Oddz. Warszawa - Mokotów
przy ul. Turckiej

Proszę o przyjęcie mnie na cmentarz Ż. B. o W. i D.
do kolar # 4, dzielnica Mokotów ze względu
na bliskość zamieszkania i powołania personal
które ułatwiłyby mi w. wstąpienie się do pracy
społecznej

K. Bławska

5

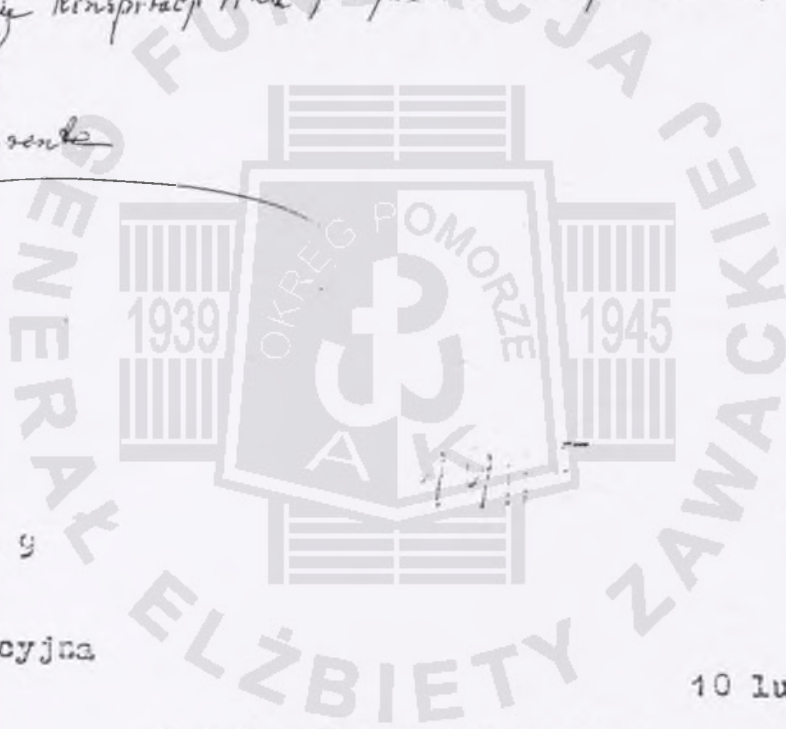
Kryna Ossowska e. Cywilna
nr. 20 Ch 12 dostop. 1973r

ps. "Krystyna."

okupacji - brała czynny udział w Kampanii Honorowej w 1939 r. w szeregu Cywilnej

Obrony Narodu jako lekarz w szpitalu Kłuckim. Od sierpnia 1940 r. do 13 listop. 1941 r.
pełniła służbę w szeregu organizacji Konspiracji. Zim w Sobocie zatrzyma.
W dniu 13 listopada 1941 r. aresztowana przez Gestapo i osadzona w więzieniu
na Pawiaku w którym przebywała do 22 sierpnia 1944 r. w czasie pobytu
na Pawiaku pracowała w Kłuckim Sanitarium w Komisji Biżonowej Ruchu Oporu
W dniu 22 sierpnia 1944 r. po przewiezieniu do obozu w Pruszkowie została zbiegła
przy pomocy konspiracji AKa przebywała w Państwie Podziemnym do sierpnia 1945 r.

przy aresztowaniu się oszukała

XXXXXXXX Dubois 9
XXXXX

Komisja Interwencyjna
13/I/75

I/2/8

10 lutego

75

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Zarząd Okręgu Warszawskiego ZBoWiD zaświadcza, że Ob.
Krystyna Ossowska, zamieszkała w Warszawie przy ul. Kieleckiej
41 A m. 5, jest członkiem naszego Związku.

Ob. K. Ossowska brała udział w Kampanii Wrześniowej
1939 r. w szeregach Cywilnej Obrony Warszawy jako lekarz.
W czasie okupacji hitlerowskiej od 1940 r. była członkiem Ru-
chu Oporu. W 1941 r. aresztowana przez Gestapo więziona była
na Pawiaku do VIII 1944 r. a następnie przewieziona do obozu
w Pruszkowie, skąd zdołała zbiec.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się celem przedłożenia
w Wydziale Spraw Lokalnych Urzędu m. st. Warszawy dla przy-
chylnego ustosunkowania się do sprawy mieszkaniowej.

[Handwritten signature]

SECRETARZ
[Handwritten signature]
D. Abramowicz

2/29

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Zarząd Okręgu w Warszawie
Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności

Warszawa, ul. Zielna 49

tel. 26.60.69

..dzł.4301/T-44/115

Warszawa ,dnia 14.11.1973r.

Z A S W I A D C Z E N I E

Zarząd Okręgu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację na podstawie posiadanych akt /zeznań świadków /stwierdza, że;
Obł. Krystyna Ossowska c. Cypriana pseudonim " Krystyna " urodzona dn.20 czerwca 1905r.

W okresie okupacji brała czynny udział w kampanii wrześniowej w 1939r. w szeregach Cywilnych Obrony Warszawy jako lekarz w Szpitalu Wolskim. Od stycznia 1940 r. do 13 listopada 1941r. pełniła służbę w szeregach organizacji konspiracyjnej ZWZ w służbie zdrowia. W dniu 13 listopada 1941r. aresztowana przez Gestapo i osadzona w więzieniu na Pawiaku, w którym więziona była do 22 sierpnia 1944r. W czasie pobytu na Pawiaku pracowała w kolumnie sanitarnej w komórce więziennej Ruchu Oporu.

W dniu 22 sierpnia 1944r. po przewiezieniu do obozu w Pruszkowie zdołała zbiec gdzie przy pomocy konspiracji AK przebywała w Puszczy Mariańskiej do stycznia 1945r.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się w celu przedłożenia przy staraniu się o rentę.

Zarząd Główny
Potwierdza powyższe dane
Kierownik Wydziału
podpis nieczytelny
Jadwiga Boczar

Prezydium Zarządu Okręgu
Sekretarz
Zrząd Okręgu Warszawskie
Antoni Staszewski

Pieczątka Okrągła -godło państwa
Związe Bojowników o Wolność i
Demokrację Zarząd Okręgu Warszawa

Zgodność z oryginałem
stwierdzam

[Handwritten signature]

INSTYTUT GRUŹLICY
Samodzielna Sekcja
Spraw Przewodniczących
ul. Piłsudskiego 32
01-138 Warszawa

Wojewódzki Urząd Statystyczny
ul. Świdnicka 10
50-100 Wrocław

Wrocław, dnia 12.02.1959

Dotyczy: ...

Wzrost ...

... 1958

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

Wzrost ...

1. d2. 1959 | WSK-412 | 07

12110

ZBoWiD
ul. Bruna 32
Koło nr 5
02-594 Warszawa

Prosimy wypełnić i przesłać na
adres podany obok

KARTA EWIDENCYJNA nr 557

- 1.1. Imię i nazwisko Krzysztof Ossowski leg. ZBoWiD
- 1.2. Imiona rodziców Cyprian i Helena nr 3325
nazwisko panięskie matki data 23 IX 1921
- 1.3. Nazwisko panięskie /dla mężatek/ Ossowska
- 1.4. W przypadku zmiany nazwiska podać nazwisko rodowe lub oświadczyć: nie zmieniałem/am/ z męża Artur (zawidowałam, powróciłam do nazwiska rodzinnego) Ossowska
- 2. Miejsce urodzenia
/wieś, miasto, powiat, województwo/
- 3. Data urodzenia 20 1905
dzień, miesiąc, rok
- 4. Miejsce zamieszkania/kod/ 02-530 Warszawa, Kielecka 410 (m5)
telefon 49 1204
- 5. Miejsce pracy i stanowisko /emeryt, rencista - od kiedy:
prof. ds. med. Kierownik Łaki, Radiol. Inst. Gwiliby, 32-8719
nr renty telefon.
Karszawa, Procka 26, Inst. Gwiliby
/miejscowość/ /nazwa zakładu pracy/ /stanowisko/

6. przynależność partyjna berparyjnia

do 1939 r. w okresie okupacji po wyzwoleniu

7. Wykształcenie
głównie specjalne

8. Służba wojskowa w regularnych jednostkach W.P. od - do
nie ma
/stopień wojskowy nadany przez MON/

verte

I/2/41

- 9. Czy był karany sądownie po wyzwoleniu *nie*.....
- 10. Posiadane ordery, odznaczenia i odznaki

nazwa	kto nadał	nr leg.	dzień	m-c	rok nadania
1) Krzyż Komandorski	Rada Państwa	9-21618	28	XI	1952
2) Orderu Ojczyzny	Biurowo	13550	11	listopad	1948
3) Medal Srebrny	Rada Państwa	C-35511	22	lipca	1958
4) Medal Srebrny	Rada Państwa	2849	22	lipca	1954
5) Medal Srebrny	Min. Zbroj.	345376	17	stycznia	1955
6) Medal Srebrny	Rada Państwa	37-70-172	21	"	1971
7) Medal Srebrny	"	4017 JHM	28	lipca	1974

Uwaga: z braku miejsca dokleić kartkę

11. Tytuł przynależności do ZBOWID /Kam.1939, AK, AL, BCH, I AWP i t.d.
 pseudonim *Kryszyno*.....

12. Bieżalność okupacyjna /podać datę wstąpienia do organizacji, jej nazwę, miejscowość, pełnione funkcje, udział w walkach, - daty, miejscowość, nazwiska dowódców, odniesienia rany, udział w oddziałach partyzanckich, powstania od - do i.t.d. *Wzięcia w niewolę 1939 r. Cywilna obrona w Warszawie jako lekarz w szpitalu im. Karola i Marii. Od stycznia 1940 r. szef kompanii J.A.P. (szef mjr. Włodarski) podległ L. W. W. Wzięcia na Powiatka od 13.11.1941 - 22.11.1944*

Uwaga: - z braku miejsca dokleić kartkę

Stwierdzam, że powyższe informacje składam świadomy/a/ odpowiedzialności karnej z art. 247 Kodeksu Karnego.

Kryszyno dnia *31* / *XI* 197*5* r.

Assok
własnoręczny podpis

Imię i nazwisko	Stopień	Data	Wzrost	Waga	Siła chwytowa	Siła ramion
...
...
...
...

Informacja, że powyższe informacje zostały przekazane do...

3/2/12

Muzeum WIEZIENIA „PAWIAK”
Oddział Muzeum Historii
Polskiego Ruchu Rewolucyjnego
Warszawa, ul. Dzielna 24/26
tel. 31-13-17
L.dz. 4880/76

Warszawa, dnia 17 XII 1976 r.

Zaświadczenie

Muzeum Więzienia "Pawiak" stwierdza na podstawie zachowanych dokumentów i relacji więźniów, że dr KRYSZYNA OSSOWSKA - DERING aresztowana została 13 XI 1941 r. i osadzona w więzieniu Sicherheitspolizei /gestapo/ w Warszawie przy ul. Dzielnej 24/26, gdzie przebywała do 20 VIII 1944 r. W dniu tym została przewieziona z Pawiaka do prowizorycznego więzienia na Woli z przeznaczeniem do obozu w Pruszkowie. Wymieniona pracowała na Pawiaku jako lekarz w kolumnie sanitarniej. Wykonując pełną oficjalnie funkcję brała udział w konspiracji więziennej oraz udzielała więźniarkom pomocy daleko wybiegającej poza obowiązki lekarza-więźnia.

Zaświadczenie wydaje się celem okazania właściwym władzom.

MUZEUM WIEZIENIA „PAWIAK”
Oddział Muzeum Historii
Polskiego Ruchu Rewolucyjnego
w Warszawie

Bożena
Kierownik Muzeum

Warszawie

W-27650

W - 27650

Z A Ś W I A D C Z E N I E № 429706

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel [ka] Krystyna Ossowska

syn [córka] Cypriana (imię i nazwisko), urodzony [a]

20.06.1905 r. w Warszawie

[dzień, miesiąc, rok]

[miejsce]

zamieszkały [a] w 02-530 Warszawa ul. Kielecka 41 m 5

33025

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji

~~II - Z BoWiD w Warszawie~~

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych". [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jeżeli jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 8 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

służby w WP w okresie od 1 września 1939r. do 28.09.1939r.

działalności w Ruchu Oporu od I.1940r. do VIII.1944r.

uwięzienie w hitlerowskich więzieniach od XI.1941r. do VIII.1944r.

[rodzaj] działalności okres od — do]

Łącznie 4 lata 9 m-cy

Sekretarz
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
podpis Sekretarza Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
[pieczęć służbowa]
Borys Abramowicz

Wiceprezes
Urzędniczy Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
województwa [...]
podpis Prezesa Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
[...]
ppłk. [...]

pieczęć okręgowa

Warszawa dnia 31.XII 1976 roku

* niepotrzebne skreślić

W-34820

1975-1976

Przyjęli M. Sulej i W. Misztel
11.02. 1954/WSK-412/07

1/2/14

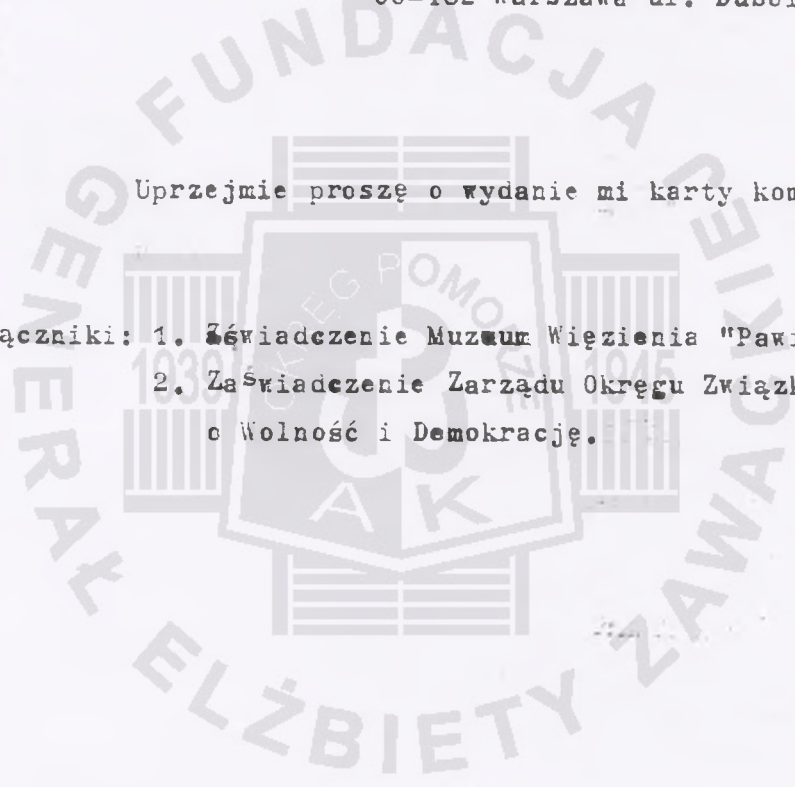
Warszawa dnia 7.I.1977 r.

Prof. Dr med Krystyna Ossowska
Legitymacja Z.B.o W.i D.Nr. 33025
Nr ewid. I-44115, wyd.23.IV. 1971
02-530 Warszawa ul. Kielecka 41a m 5

8-27650
E
12.1.77 dm

Kol. Koponski

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Zarząd Województwa Stołecznego
00-182 Warszawa ul. Dubois 9

Uprzejmie proszę o wydanie mi karty kompetenta.-

- Załączniki: 1. Zawiadzenie Muzeum Więzienia "Pawiak"
2. Zawiadzenie Zarządu Okręgu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację.

Zarząd Okr. w Warsz. Stow. W.
Województwa 13. 01 19. 77
Nr 267

557

12/15

KARTA EWIDENCYJNA CZŁONKA ^{zwyczajnego} ZBoWiD

Okręg WARSZAWA

Nazwisko i imię OSSOWSKA/Dering Krystyna z d. Ossowska
Pseudonim "Krystyna"

Oddział Nokotów

Imiona rodziców Cyprian i Helena Hlebicka

Kolo Nr 5

Data i miejsce urodzenia 20.6.1905 r. Warszawa

Nr leg. T-44115

Wykształcenie wyższe Adres W-wa, ul. Kielecka 41 a m.5

Nr akt 33025

Zawód lekarz

Miejsce pracy i stanowisko Inst. Gruźl., kierow. Zakł. Radiologii

Przynależność partyjna bezpartyjna

Tytuł przynależności do ZBoWiD (środowisko) ZWZ-AK 1940-45 /udzielała pomocy lekarskiej/

Funkcja we władzach ZBoWiD

Stopień wojskowy (nadany przez MON) nie posiada

Posiadane odznaczenia Krzyż Wirtuti Militari V kl., Krzyż komand.OOP, Złoty Krzyż Zasługi, Medal 10-lecia PL.

Data wstąpienia do ZBoWiD 23.04.1971 r.

Data i przyczyna wystąpienia ze ZBoWiD

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1971 r.
Data wypełnienia karty

J. SZYMANSKI
Podpis wypełniającego kartę

"ZNAK" Ogrodowa 51 - z. 1458/1014 n. 100000 N-10.

R/5524.

5

KARTA EWIDENCYJNA CZŁONKA ^{podopiecznego} ^{zwyczajnego} ZBoWiD

Zarząd Wojewódzki W-wa

1. Nazwisko i imię Ossowska Krystyna Nazwisko panięskie

Kolo 5

2. Imiona rodziców Cyprian i Helena

Nr leg. 33025

3. Data i miejsce urodzenia 20.06.1905

Nr akt T-44115

4. Stan cywilny wolny 5. Wykształcenie wyższe

Data wstąpienia do ZBoWiD 1971

6. Adres W-wa Kielecka 41B m.5

Data i przyczyna skreślenia z ewidencji

7. Zawód lekarz 8. Przynależność partyjna b.p.

9. Miejsce pracy i stanowisko Inst. Gruźlicy

10. Tytuł przynależności do ZBoWiD (środowisko) ZWZ-AK 1940-45

11. Pseudonim Krystyna 12. Stopień wojskowy (nadany przez MON)

13. Grupa inwalidzka

14. Posiadane odznaczenia

15. Funkcja we władzach ZBoWiD

16. Wysokość zadeklarowanej składki członkowskiej zł.

9.06.79
Data wypełnienia karty

Podpis wypełniającego kartę

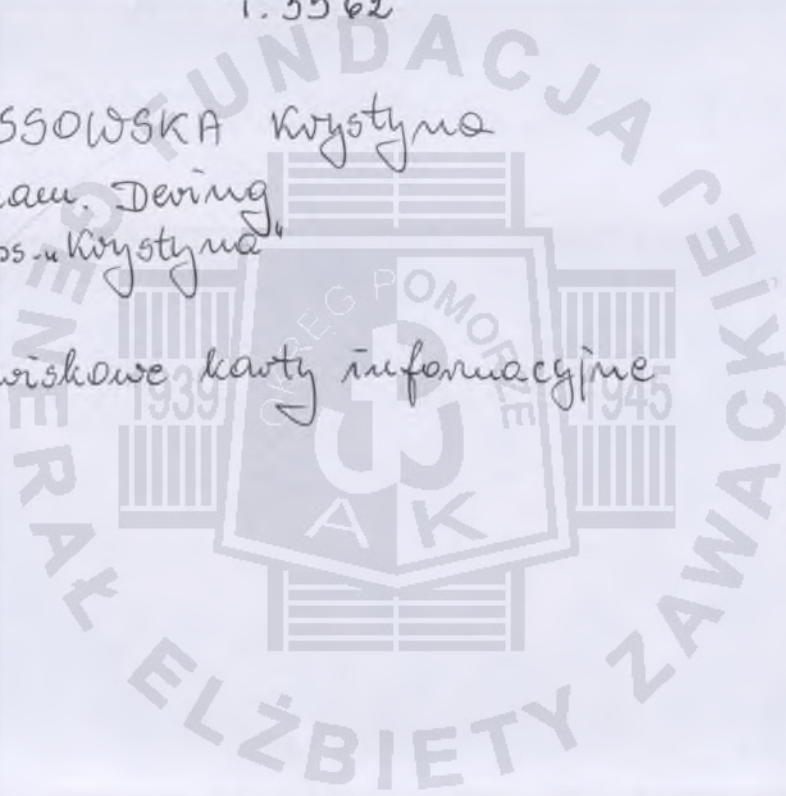
*) niepotrzebne skreślić.

T. 3562

OSSOWSKA Krystyna
zam. Dering
ps. Krystyna

AK
KG
oddz. 4

V Nazwiskowe karty informacyjne

V III

dw. OSS wódka Krynki

wzrost \bar{x} 19414 do kolony sanitacyjnej na Powszechny
[Amurka \bar{x} cel 52 dni lekami z

Cieplice, Monowice, Wileńskie - Brnińskie Wądo
202/192 202/192 Dole Pr.

Landw. Maria Kuciel i Anna Sypowicz]

Zanim w amurka, ma 2 u osuwadzin.

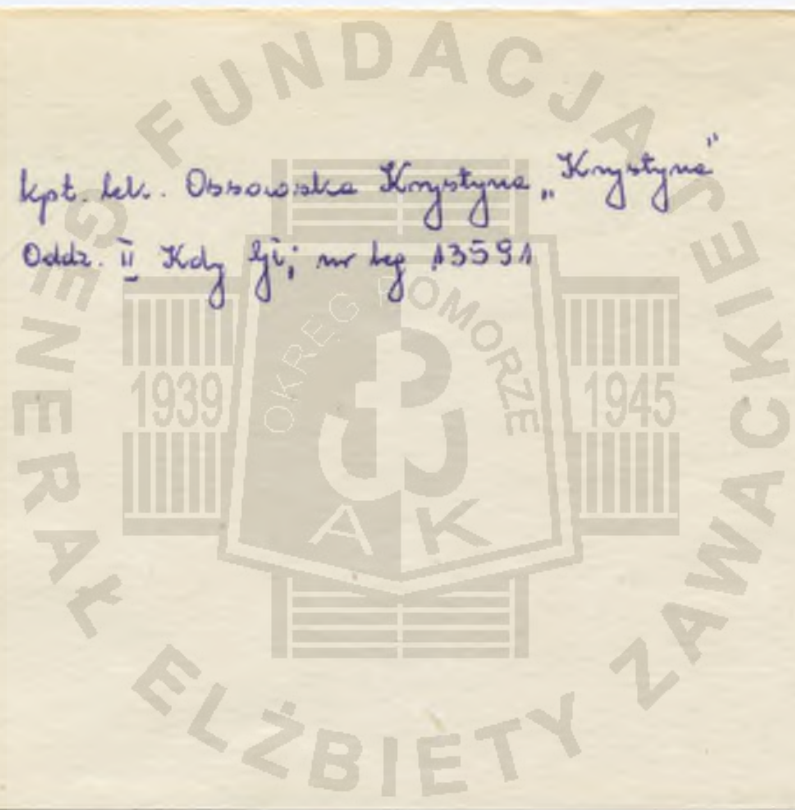
miasta podwojną specjalizacją pediatry i wntęcow
logii. Spokojnie druzi, masywne „klatko pierzaste”
(mięsa ich ~~to~~ ponad 30). Często przy wata w celach
matak. Przeważa grupy, gdy wia na oddziały i miasto
i do szpitali do pomocy przy poriwieklemach

Zob. art. „Krate i kratki” w mat. H. Martynow 5.9

275

i

kpt. lek. Ossowska Krystyna "Krystyna"
Oddz. II Kody Eji; nr leg 13591

FUNDACJA

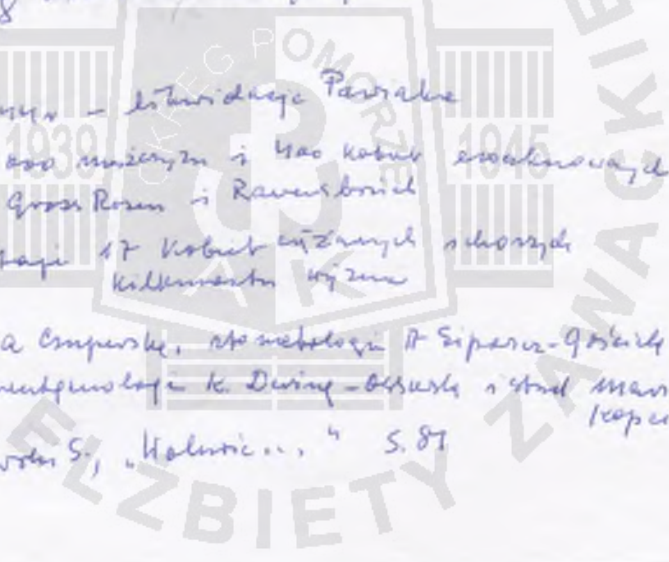
PK
WNE

Derung Ossowska Krytyka

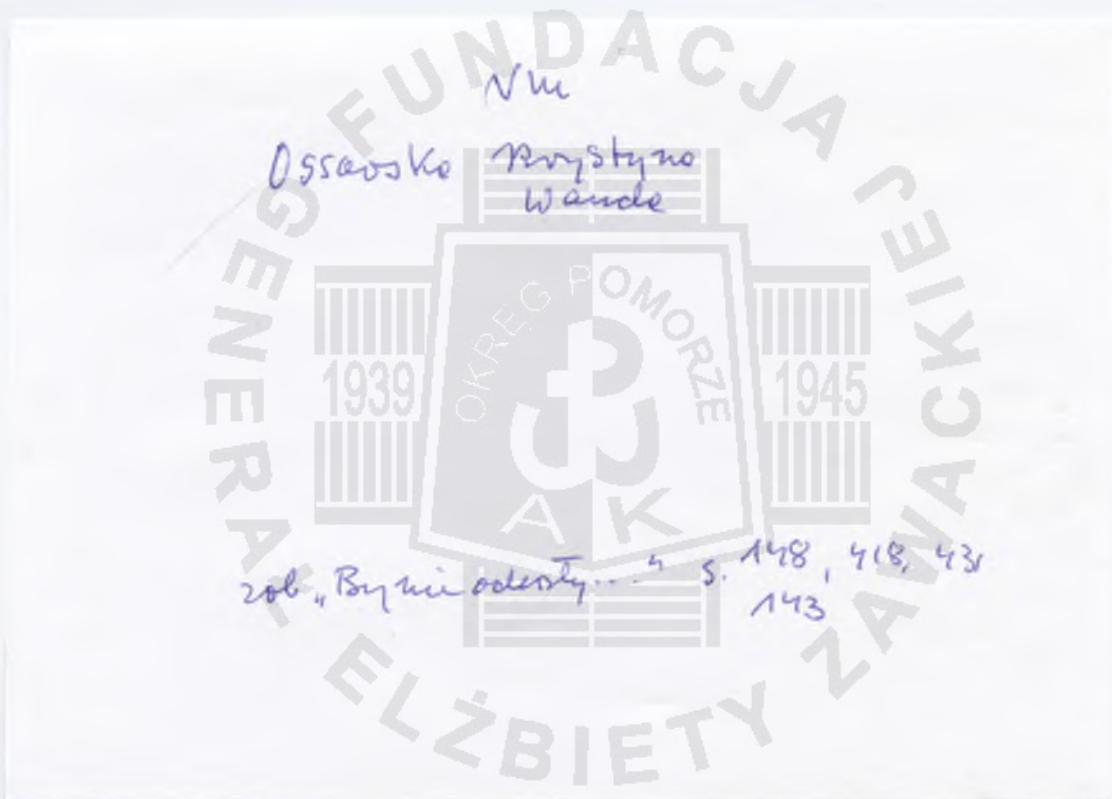
30 VII 1944 - Istotnego Parady
ok. 2000 Niemców i 400 kobiet ewakuowały
do Gross Rosen i Ravensbrück
przedtęgi 17 kobiet ewakuacji niemieckich
Kilimantaro wojna

z a Czapewski, etnologia II Siperca-Gosk
metropoli K. Derung - Głuski i stud. Maria
Kopcewicz

zob Pochełwa S, "Kultura...", 5. 87

177

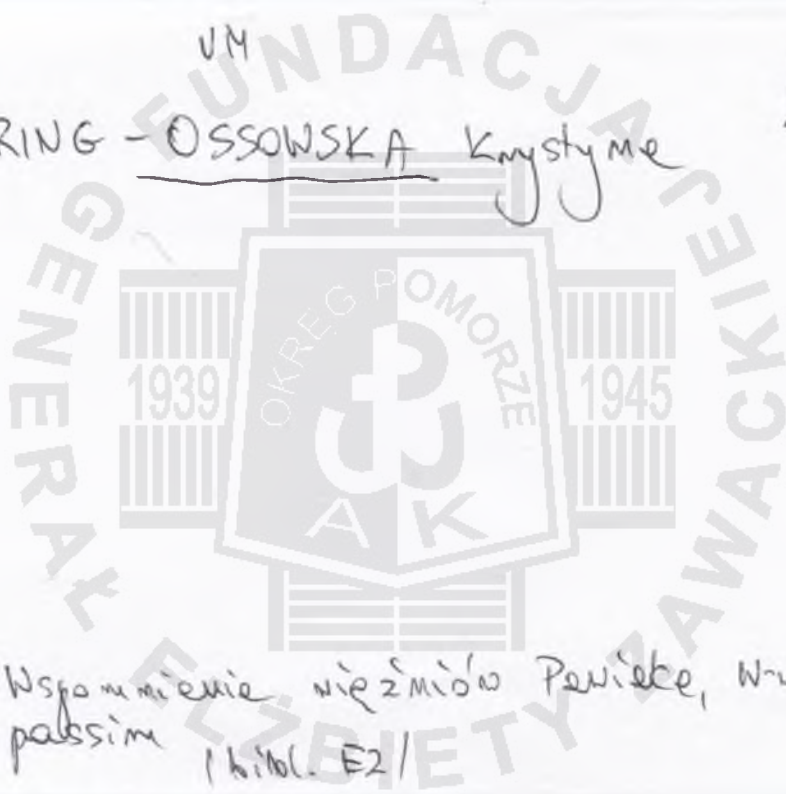

i

UM

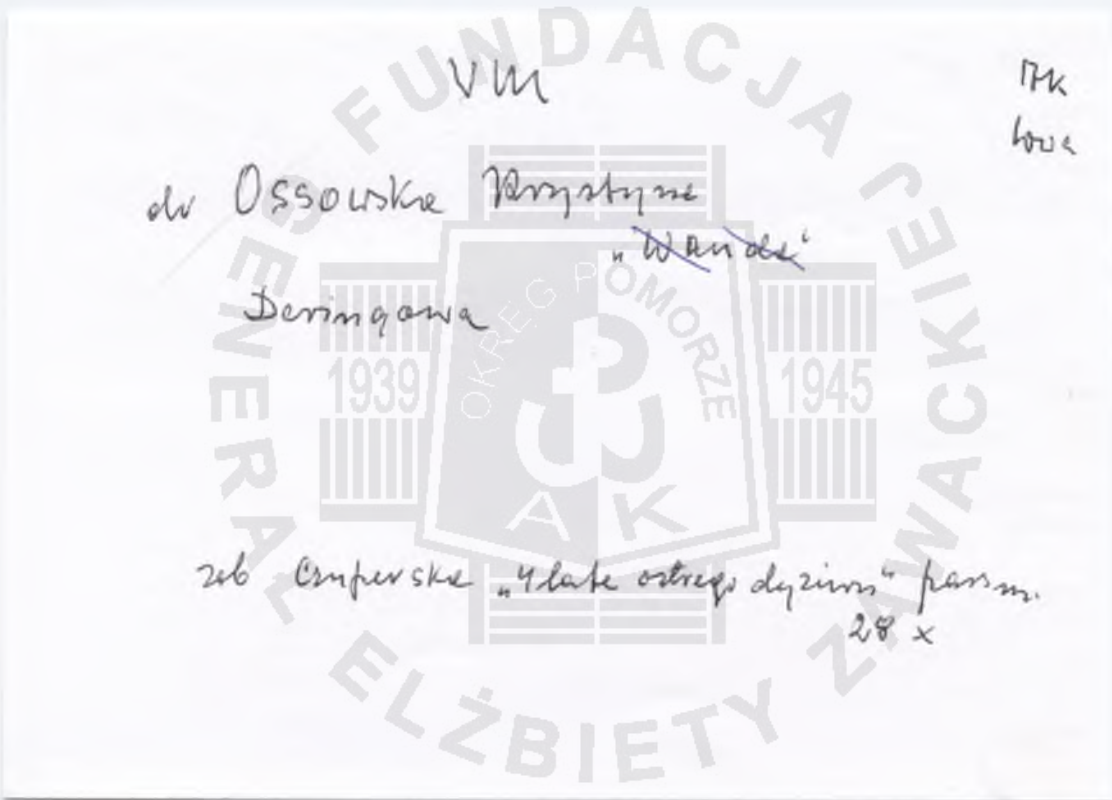
AK
KG

DERING-OSSOWSKA Krystyna

2ob. Wspomnienie więźniów Powiatu, W-wie 1978,
passim 1 kobl. E2/
D.Ka. 1104

177

VIII

PK
lowe

dw Ossowska Krystyna

Derinowa

~~"Wanda"~~

26 Cemperska "4 lata ostrego dyżuru" parson.
28 x

i

VM

AK

KG

DERING - Ossowska Krystyna

- lekarka - więźniarka me Powieku, jej imię lekarskie Powieko dość współpracowała z delegatką Patromaty Heleną Daniłowicz-sz
- w więzieniu opiekowała się dziećmi i matkami - s. 102
- wg słów więźniarki Aliny Fejge była

Domaniska R.

Zob. Powieko był etapem, W-wie 1887, s. 20, 102, 105, 207, 208, 250, 480 | kseno |

Dk. III 04

Verte

Wraz z innymi lekarzami "całą duszę"
oddane w spójnię z miłością" - s. 208.

¹⁰⁰ Krystyna Ossowska-Deringowa, ur. 20 VI 1905 r. w Wolicy woj. warszawskiej, lekarka, po wojnie profesor rentgenolog. Aresztowana 13 listopada 1941 r., a od grudnia tegoż roku zatrudniona na funkcji kierowniczkii kolumny sanitarnej oraz lekarki opiekującej się dziećmi. Wykorzystując możliwości, jakie dawały pełnione funkcje, brała czynny udział w konspiracji więziennej. Zmarła 15 października 1979 r. str. 480

Vla? 2
dw Ossowska Ryszona Deromowa
pracowała jako lekarka Powiat z dw
Gmina Ruciszewice

TK
W
Powiat

zob. listy, „Życie...” 5 277
173 }
174 } - zapis

OSSOWSKA

UM

Krzysztof

AK
W-w

Zob. Urbanek, "Pielęgniarki i sanitariuszki",
W-w 1988, s. 378

D.K. IX 2001.

DERING-OSSOWSKA Krzysztofa

- karta na Powiat,

Job W. Bentoszewski, „Warszawski pierścień”
Smierci 1939-44, Zadr. Agencje Prasowe 1964
s. 295, 330

D.kw. VII 2007.

"i"

MG
AK

OSSOWSKA Krystyna

Hernic A. "Prof dr Krystyna Ossowska -
matka dzieci z Pawiaka.", NTK 1963 nr 10
s. 1, 3. fot.

Zob "Słupka Pelek..." cz 6. s. 177

Zop. X, 2000

i

VM

AK
KG

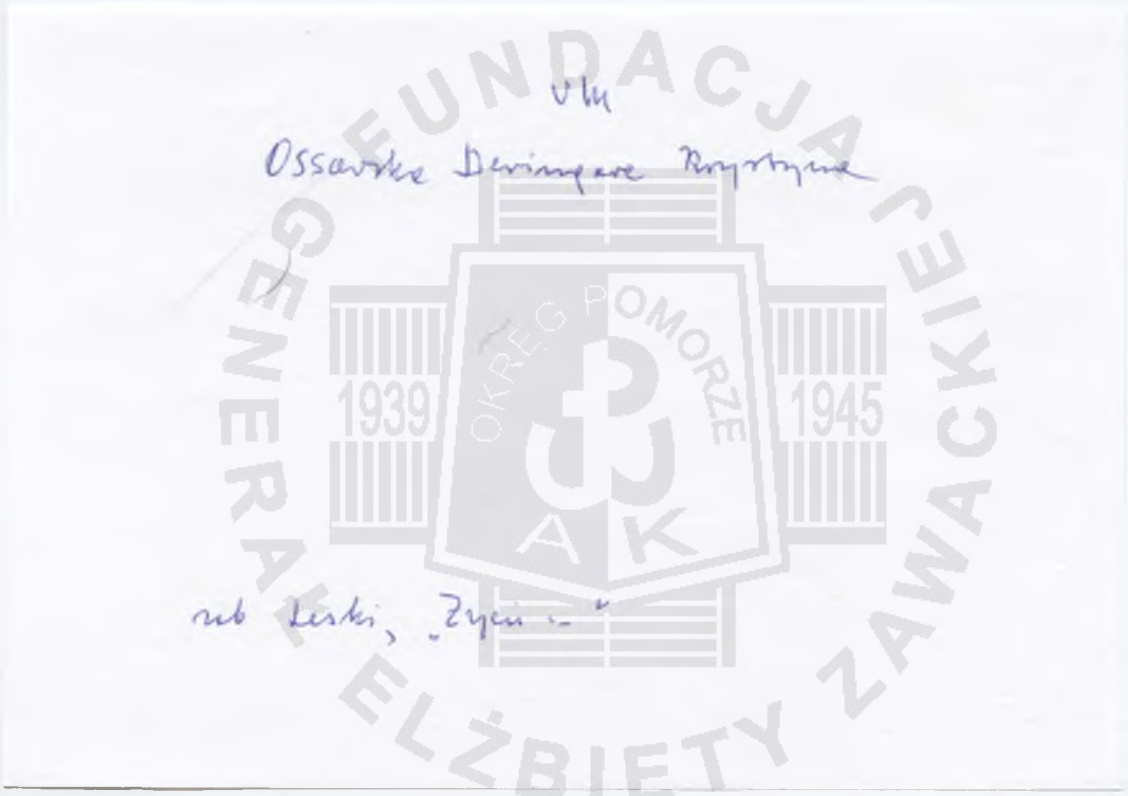
OSSOWSKA Krystyna Amme

- dane przystąpię H. Koziałone
- podziękować E2 tel. 29 III 05
- pomyśle jeszcze krewa anty kul m

Zob. Koresp. E2 z H. Koziałone III 2005
(p./w) 286/05, B181/

D. W. III 05

24717

i

UM
dr DERING - OSSOWSKA Krystyna

- fot. zbiorowe (między s. 320-321)

- fot.

- dr med., rentgenolog i pediatra,
awanszt. 11 XI 1891, wysłane do powiatowy
czego więzienie we Woli 21 VIII 1894r.

L. Wenzel, "Ze murami Pawiaka", W-wa 1885

s. 254, 265, 266, 361, 509, 514

D.k. I 03

DERING - Ossowska Krystyna
- lekarz na Powiatu - pediatra

2 byszewska w "Ministerstwo polskiej biedy", w-wa
d.t. 1983, s. 203

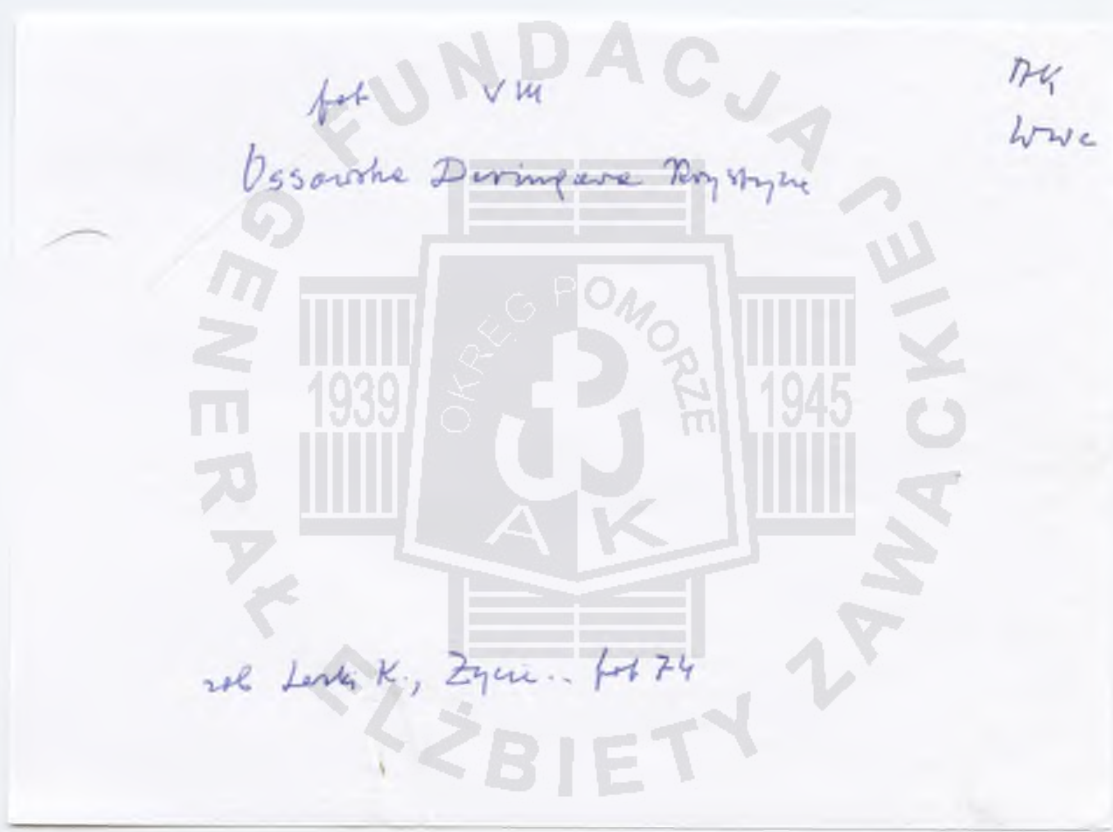
i

du DERING-Ossowska Kryształowa

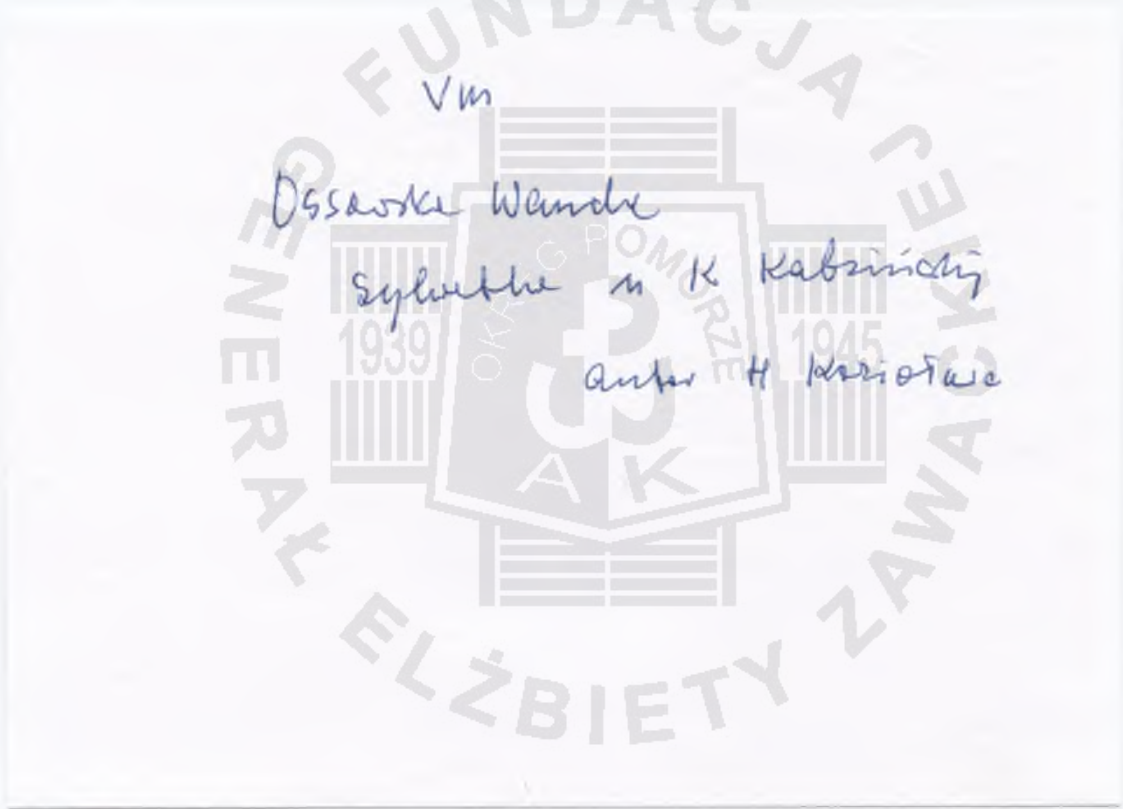
Zob. L. Wenet, "Apel więźniów Powieki",
W-wa 1969, s. 80, 174, 187

D.kw. KT 02.

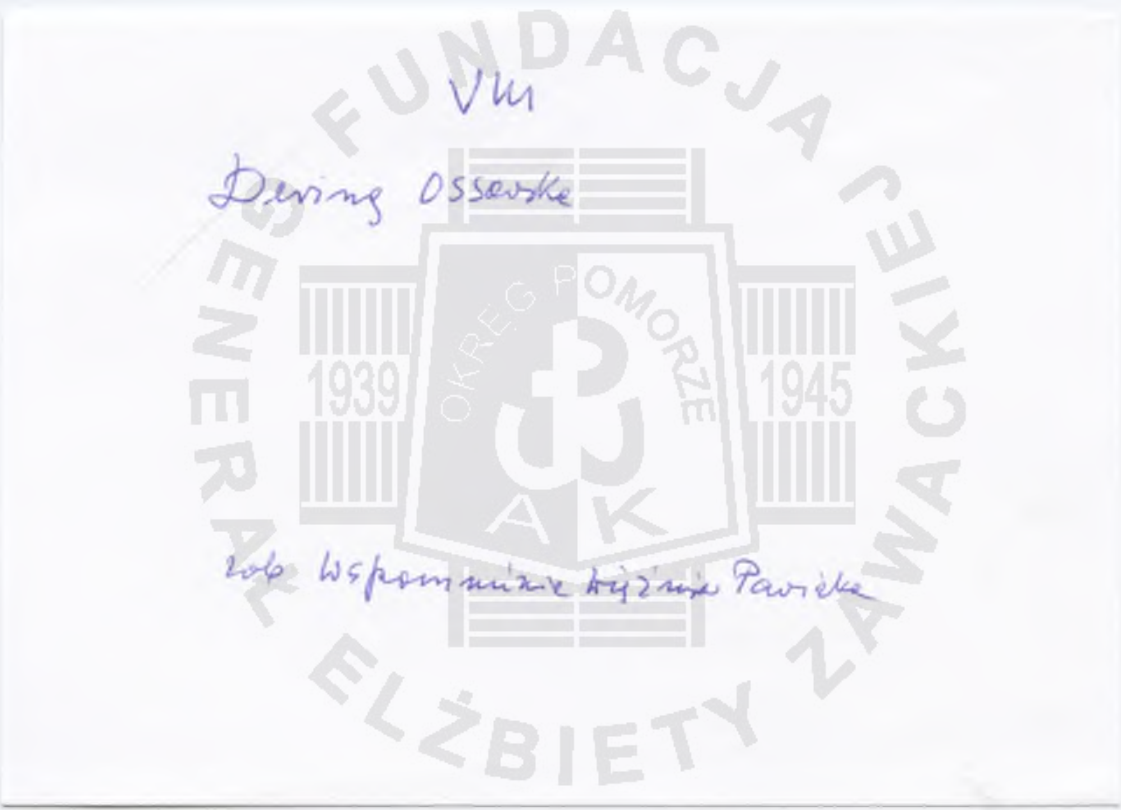
148

DK
WWE

47

i

UM

OSSOWSKA - Dering Krystyna

- więzien' Powieki, pracowała w kolumnie sanitarnej w szpitalu kobiecym od XII 1941 do 20 VIII 1944 r.
- zajmowała się dziećmi w "ziobku" w Serbii
- zaangażowana w sieć wewnętrznej AK

Zob. Domeniska "Powiat - kazi i kersim",
W-wa 1988, s. 86, 94, 95, 135, 220, 352
verte

D.k. III 03

- um. 20 VI 1805 r. w Wolicy, woj. warsz.
lekarke, po wojnie profesor rentge-
molog.
- awerszt. 13 XI 1841 r. po zakończeniu
buden' pracował w kolumnie
semiternej i jako lekarz dietety
- zmarł 15 X 1878 r.

L.

VM

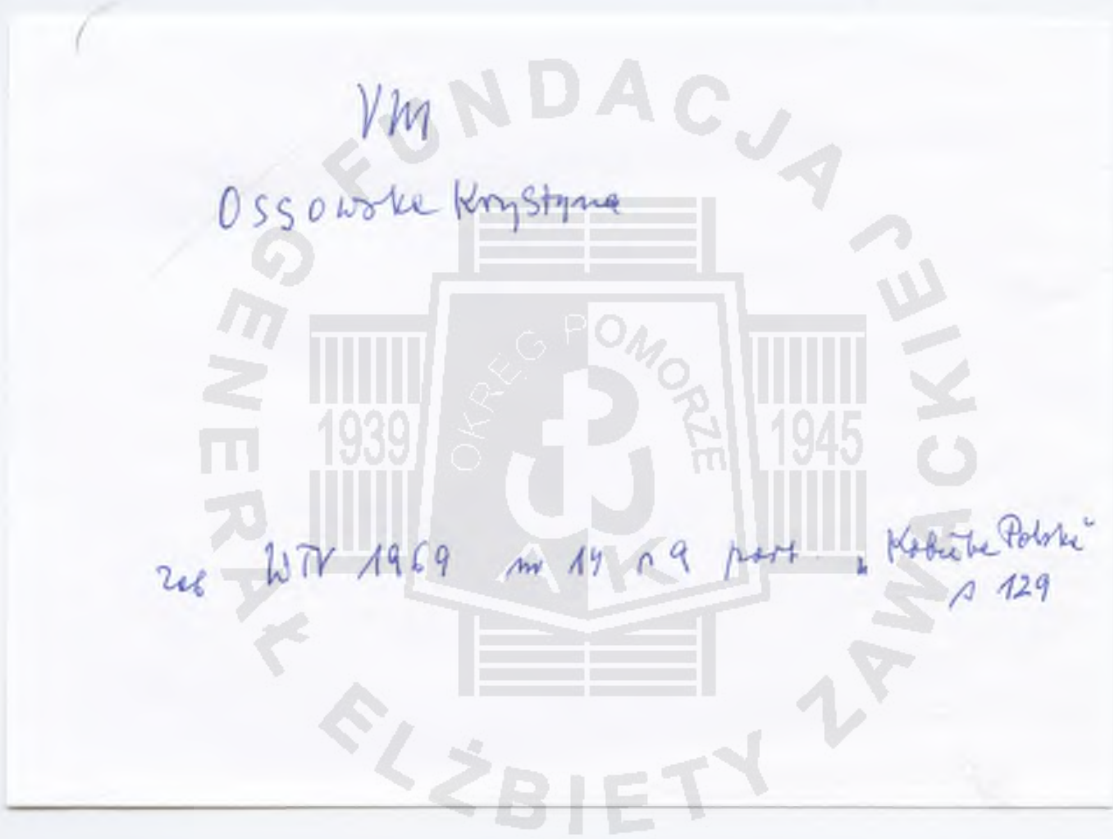
PK
K9

"Krystyna" OSSOWSKA Krystyna, kpt.dr

"998" KG

Źr. Studium Pol. Podz. Londyn

H. Martin - VIII - 2005r.

FUNDACJA

VIII

Ossowska Rygocyna

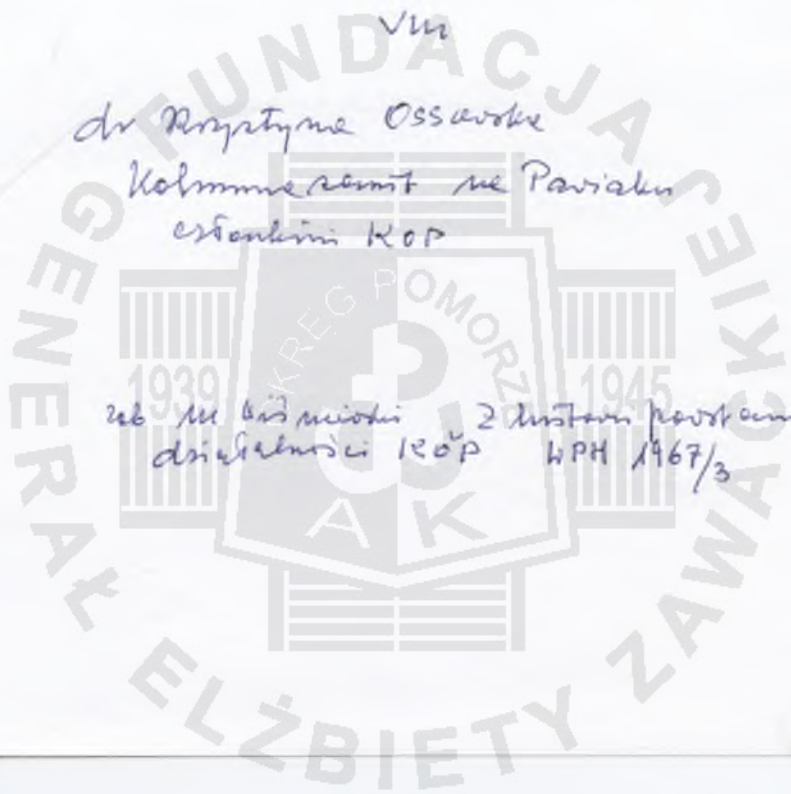
Siatka terenowa Komitetu Wyznaniowego BGP
ul. Adama 2 w miejscowości Rygocyna -
m. Rygocyna Ossowska - Lubuskie 1945

2 ul. Marzur G., BGP 5 148

ELŻBIETY ZAWACKIEJ

VIII
dr Ryszard Ossowski
Kolegium sędziów w Powiatu
ostrowskim KOP

1930 1945
zob. III list miński z listami powstania i
działalności KOP WPH 1967/3

FUNDACJA
VM

PK
W4e

Derwina Ossawina?

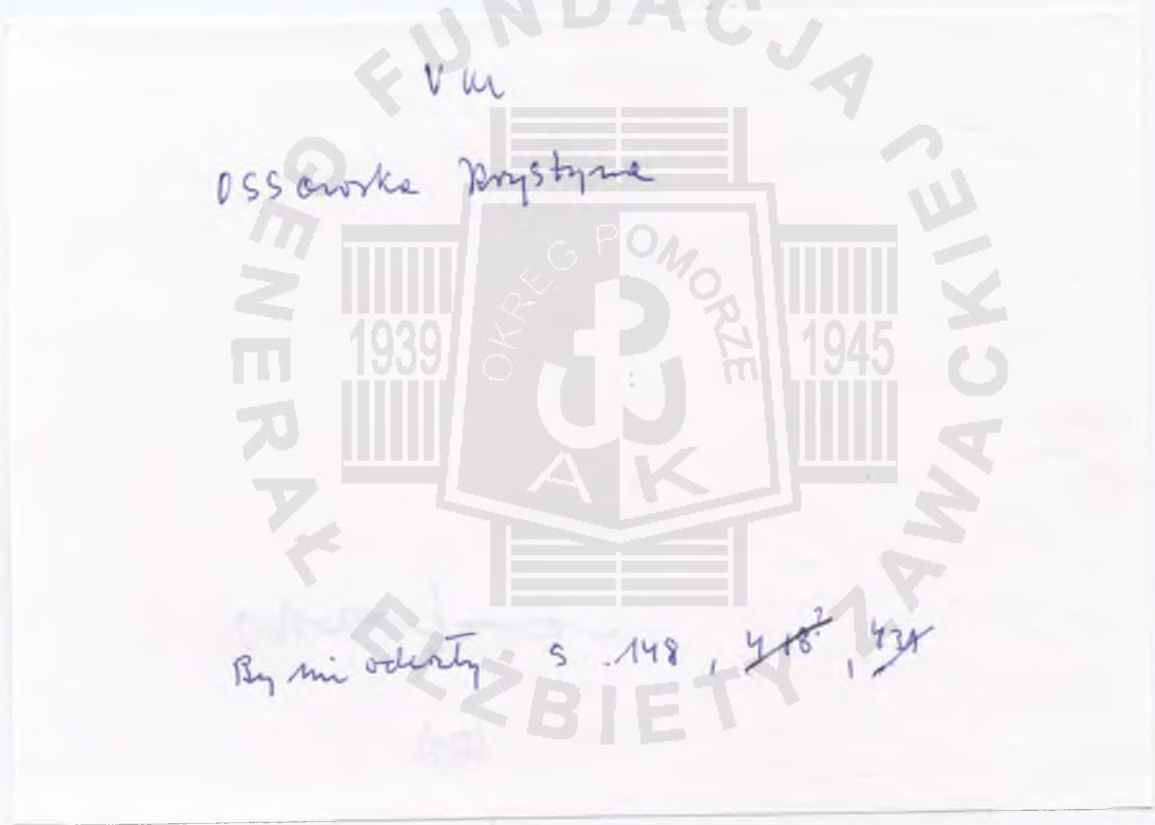
W lipcu 1940 r. PK przemieściła się
z ulicy Głębokiej do ulicy Władysława
Derwina, gdzie mieszkała z rodziną PK
... wyjechała z ulicy do Ossawiny
14 08 1940

206 Białostok 577 PK, maj 2002 s. 20

verba

25
204
Dering należał do pierwszej gromki pułku
204, org 4 w Ostrołęce — pracował jako
pilotszmarer nr 1723

V m
OSSowska Bystryca

FUNDACJA
GENERAL
ŻENIETY ZAWACKIEJ

By mi odlaty 5.148, 4.182, 434

FUNDACJA
GENERATION
ELŻBIETY ZAWACKI

Ossowa Kuchynka

VM

Km dr " 998" Kig

H4 1978/99

Ossowa Kuchynka

T. 3562/WSK

A K-KG

0402. II

OSSOWSKA Krystyna

zam. Dering

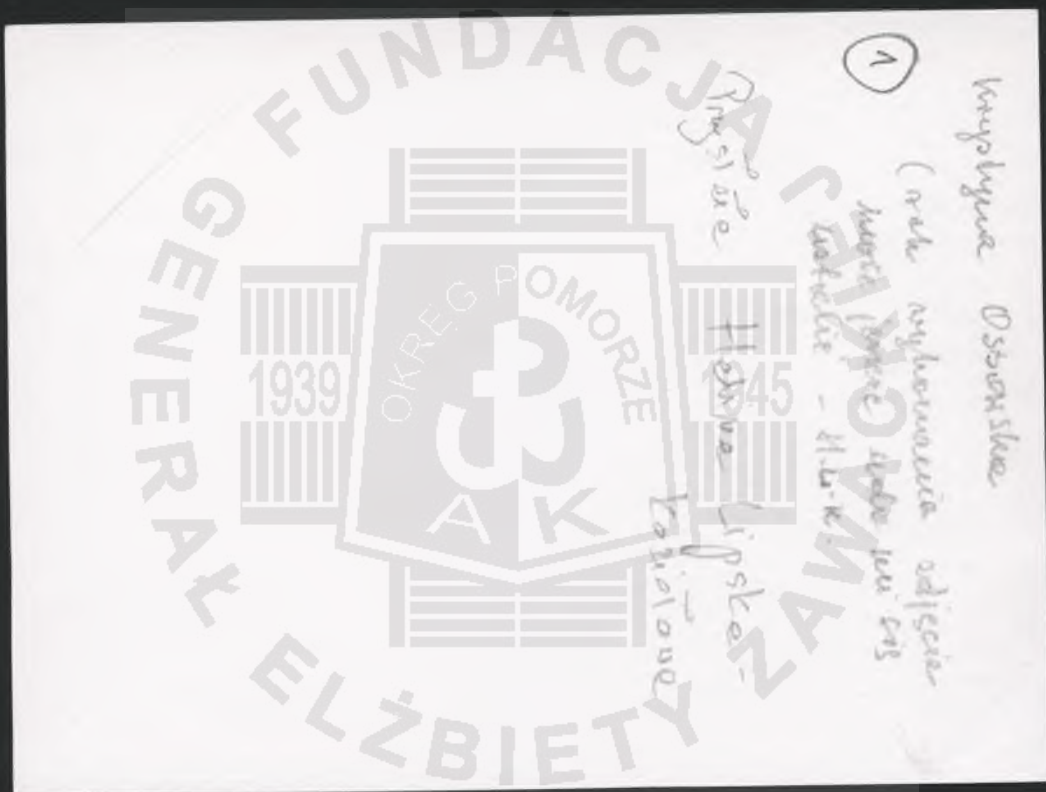
ps "Kryśka"

V 1. Fotografie

1. zdj. profil, [b.d.], reprodukcja (10x13.6), szt. 1
 2. odbitka 2 książki, 1857r. szt. 1
 3. egzemplarz specjalistyczny, siatki 2 filitanki, 1857r.
ksero - szt. 1 + 1 pomniejszone
 4. ksero, zdj. z 6-7. I 1845r.
 5. z pobytu w Pawiaku "Białym" reprodukcja, szt. 1
 6. zjazd lekarzy na wypnaniu, Olszanica 1845r.
ksero z pracy - szt. 1
 7. zdj. K. Ossowskiej-Deringowej z książki [b.d.]
ksero, szt. 1
 8. zdj. nagrobka K. Ossowskiej, [b.d.] reprodukcja, szt. 1
- fot. pamiątki H. Koziołowa do E. Zawadzkiej, 2003r.
- "d. Rawlińskiej, Wojtaszek

Z. Świątaj, 2012v.

Zdjęcie z 1957 r.

Prof. dr med. Krystyna Ossowska
(20.VI.1905—15.X.1979)

2071 in der Richtung Ossardung pr. 22 8 III 03
Dr. H. Kuntzsch

Karte mediz. 2 I 1957 - sprachen spezialisiert
do. L. Kuntzsch i. d. g. W. Kuntzsch - Audring

6-7. I. 1945

rodzina dw. 16 Ossowskiej przy st. 11, 4 Kawiarnia ul. 27

8 III 03

5)

Remstynne Ossonka Pawlak w Białym Brnie u od H. Kociolary

Zjazd lekarski trzech filii Szpitala Wolskiego na wygnaniu, Olszanka 6-7 stycznia 1945 r. Od lewej — dr Krystyna Ossowska, dr J. Misiewicz, piel. Ewa Dubanowicz, dr Felicjan Loth, dr Z. Woźniewski, stud. Edward Kowalski, piel. Irena Dobrzańska, piel. B. Wardzianka, dr Barbara Kampioni-Manteuffel

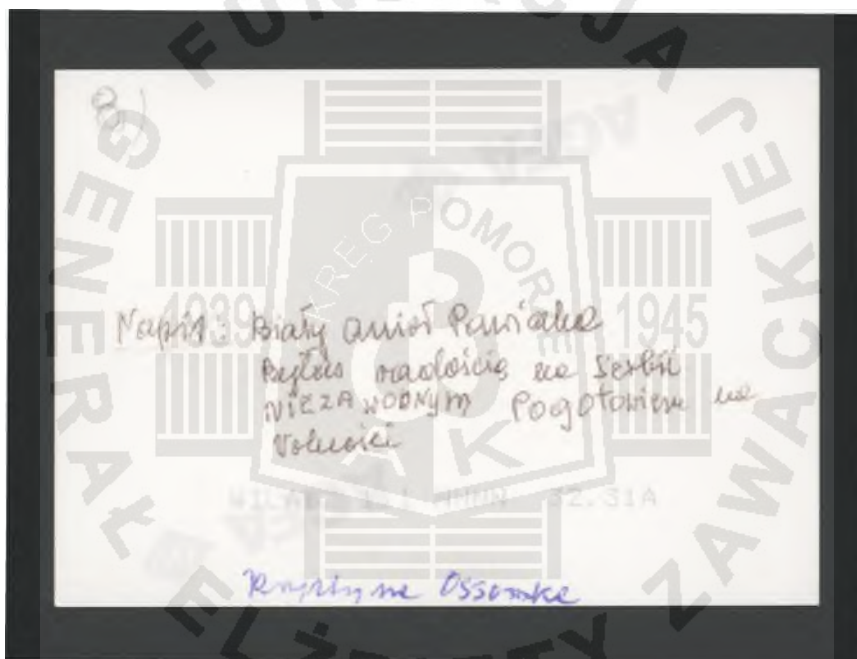
[materiał pompatany przez H Kozietarę do 27 8 11 03]

Szpital Dobry Woli - Fotografie w. str. 256 i 257

Krystyna Ossowska-Deringowa
1 zeska "Życie niewieścianie ..."
tot. 241

8005

SyL.

MMS 155

4K

1. N dr Ossowski

zaim. Derwina

Pl. m. m. m. m. m.

2. I, ps. ~~Wojewódzki~~ ~~Handa~~

Kryszna

3. ur.

4. st.

Wł. Dłk 174

5. Org.

6. przydz.

leq

7. funkcje

lekm

Kom. Higijenie Państ

SPP 8. nr

13591

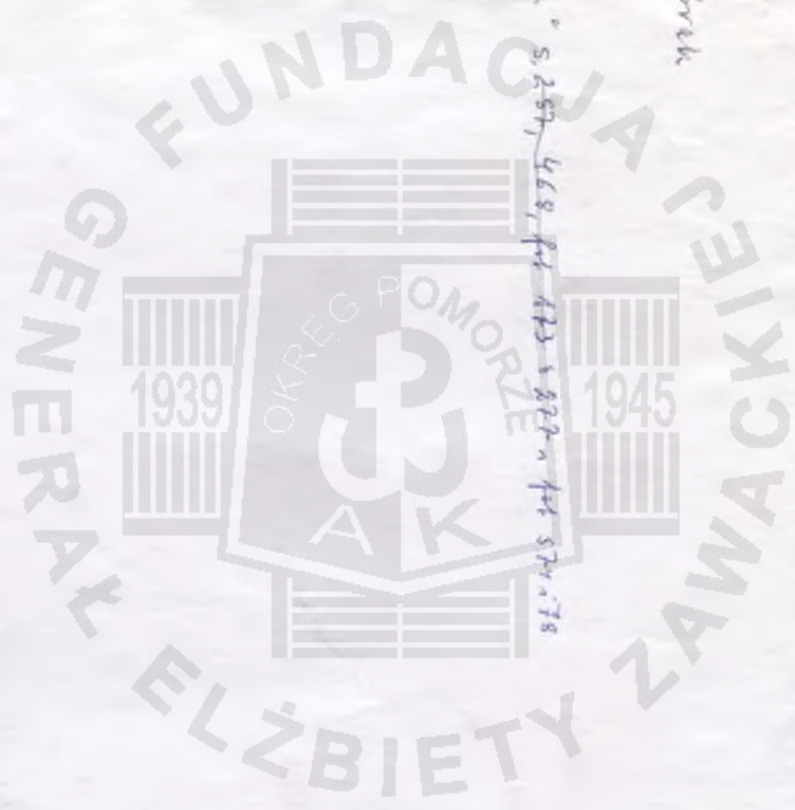
(13550?)
Poznańskie

9. źr.

Wzrost 5 596 1937
Adw SPP

1 Ossowska, Kuchynna, Apt lekarz, 13591, 5, 44 Honda Star, "Kuchynna", 596, 734
 2
 3
 4 "Pomost" 44 - bruk
 5 500 wst.
 6
 7 Laska K., Zylak in "S. 257, 468, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21 "Roznielen"

OSSOWSKA Krystyna

